

Economisch-Statistische Berichten

ALGEMEEN WEEKBLAD VOOR HANDEL, NIJVERHEID, FINANCIËN EN VERKEER
UITGAVE VAN HET INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

5^E JAARGANG

WOENSDAG 7 JANUARI 1920

No. 210

INHOUD

	Blz.
FINANCIEELE HULP DOOR AMERIKA door <i>W. Westerman</i>	1
Kapitaalhelp aan de Centralen door <i>Prof. Mr. Ant. van Gijn</i>	3
Economische Verwachtingen, rede van den voorzitter der K. v. K. te Rotterdam door <i>E. P. de Monchy Rzn.</i>	4
Ambtenaarspensioenen door <i>Dr. A. Winter</i>	5
Gedwongen Leening door <i>Jhr. F. W. L. de Beaufort</i>	7
De nieuwe Deutsche Belastingen door <i>Mr. A. Spanjer</i>	8
AANTEKENINGEN:	
Toepassing van den achturigen arbeidsdag	9
De groei der Japansche concurrentie in Britsch-Indië	10
De Federal Reserve Board inzake credietverleening aan Europa	11
OVERZICHT VAN TIJDSCHRIFTEN	11
MAANDCIJFERS:	
Productie der Kolenmijnen	12
Emissies	12
Rijkspostspaarbank	13
Giro-kantoor der Gemeente Amsterdam	13
Postchèque en Girodienst	13
STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN	13—20
Geldkoersen. Effectenbeurzen.	
Wisselkoersen. Goederenhandel.	
Bankstaten. Verkeerswezen.	

lioen grooter werd. Van de vermeerdering der binnenlandsche wissels komt echter een groot gedeelte ten laste van de regeering, die voor 13 millioen aan schatkistpapier bij de bank onderbracht.

In de noteering van particulier disconto kwam eveneens slechts weinig verandering. Over het algemeen was de markt in het nieuwe jaar iets gemakkelijker, zoodat heden b.v. enkele posten tot 4½ pCt. plaatsing konden vinden. De wisselmarkt was over het algemeen iets flauwer, zoodat bijna alle koersen terugliepen. De dalingen bleven echter beperkt; alleen voor Zwitserland was de daling iets grooter en maakte het agio van de vorige weken weder plaats voor een niet onbelangrijk disagio.

FINANCIEELE HULP DOOR AMERIKA.

Nu de oorlog voorbij is en de eerste overwinningsoes heeft plaats gemaakt voor den onvermijdelijken „Katzenjammer”, begint ook het „dronkenmansgebied”! Buitengewoon opwekkend is het resultaat niet en de inventarisatie toont duidelijk aan, dat met gewone middelen het gat in den zak niet kan worden gestopt. Met eene luchtigheid, nog uit de oorlogspsyché overgebleven, keert men nu niet tot zichzelf in, maar verwacht men hulp van buitenaf. En natuurlijk valt het oog in de allereerste plaats op den „Oom uit Amerika”, op de Vereenigde Staten, het land van de onbegrensde mogelijkheden, dat immers, vóór het zelf aan den oorlog deelnam, zoo reusachtig heeft geprosperieerd en toen het er zich in had gemengd, de schaal in het voordeel der geallieerden deed overslaan met een spoed en in een tempo, zooals niemand had mogelijk geacht. Wel stonden de geallieerden reeds voor meer dan tien biljoen dollars bij de Vereenigde Staten in het krijt, wèl had ongeveer een jaar oorlog dit land dertig biljoen dollars gekost, maar dit alles deed niets af aan de moreele verplichting om nu ook verder voor het in de war geraakte Europa te zorgen.

In Atlantic City kwamen afgevaardigden van al de Europeesche geallieerde landen vertellen hoeveel zij noodig hadden om weer op de been te worden gebracht en tegelijk verzekeren, dat men zich over de zekerheid niet behoefde ongerust te maken. Groot-Brittannië schaarde zich niet aan de zijde der „borrowing-nations” en gaf er de voorkeur aan zijn eigen zaken te regelen. Juist toen men te Atlantic City vergaderde, stond de inschrijving open op eene leening van £ 250 millioen, tot zeer attractieve voorwaarden den Amerikaanschen geldbelegger aangeboden, maar door hem met een zeer matig enthousiasme begroet.

Wanneer vlaggen en redevoeringen, zoomede een gastvrij onthaal, eene oplossing hadden kunnen brengen, voorzeker, die oplossing zou er reeds zijn geweest, want daaraan heeft het niet ontbroken.

Toen de afgevaardigden weer huis toe waren gegaan, bleef er over een door de New Yorksche Chamber of Commerce ingestelde commissie, welke het vraagstuk

INSTITUUT

VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

Algemeen Secretaris: *Mr. G. W. J. Bruins.*Assistent-Redacteur voor het weekblad: *D. J. Wansink.*

Secretariaat: *Pieter de Hoogweg 122, Rotterdam.*
Aangeteekende stukken: *Bijkantoor Ruige Plaatweg 37.*
Telef. Nr. 3000. Telegr.adres: *Economisch Instituut.*
Postcheque en girorekening *Rotterdam No. 8408.*

Abonnementsprijs voor het weekblad franco p. p. in Nederland f 20,—. Buitenland en Koloniën f 22,50 per jaar. Losse nummers 50 cents.

Leden en donateurs van het Instituut ontvangen het weekblad gratis.

De verdere publicaties van het Instituut uitgaande ontvangen de abonné's, leden en donateurs kosteloos, voor zoover daaromtrent niet anders wordt beslist.

Advertentiën f 0,40 per regel. Plaatsing bij abonnement volgens tarief. Administratie van abonnementen en advertenties: *Nijgh & van Ditmar's Uitgevers-Maatschappij, Rotterdam, Amsterdam, 's-Gravenhage.*

5 JANUARI 1920.

Voor de jaarswisseling ontstond tamelijk veel vraag naar geld, zonder dat in de prolongatienoteering eenige verandering kwam. Voor een groot gedeelte kon dan ook aan de vraag voldaan worden door call-geld, terwijl voor het overige tamelijk veel geld aan de bank onttrokken werd. De binnenlandsche wissels vermeerderden nl. volgens den weekstaat met ca. 29 millioen, terwijl de rekening-courant-saldi van anderen met 18 millioen verminderden. Daarentegen verminderden de beleeningen met bijna 5 millioen, zoodat de bankbiljettenomloop ten slotte bijna 40 mil-

zou bestudeeren, allereerst vanuit het gezichtspunt der wisselkoersen, wat ook alweer begrijpelijk is, omdat in die ontwrichte wisselkoersen het eenige werkelijke gevaar schuilt voor de Vereenigde Staten!

Die wisselkoersen, welke voortgaan zich steeds meer ten gunste der Vereenigde Staten te bewegen en daardoor den afzet van den Amerikaanschen exporteur bedreigen, zijn tot een ware nachtmerrie geworden. Senator Owen, die in den Senaat de allures van financiële specialiteit aanneemt, schrijft de beweging toe aan manipulatiën door de banken en heeft in een schrijven, opgenomen in het „Congressional Record”, den President der Vereenigde Staten verzocht te Washington eene officieele conferentie bijeen te roepen, teneinde daaraan paal en perk te stellen. Gelukkig zagen de secretary van de Treasury, Glass, en de heeren van de Federal Reserve Board het onzinnige van deze bewering in en komt er dus niets van deze conferentie, welke, volgens den Senator, op de instelling eener internationale „devisencentrale” had moeten uitloopen. Excusez du peu!

Intusschen is de loop der wisselkoersen een gevaar voor den Amerikaanschen export, hetgeen later nog wel duidelijker zal blijken en tot op zekere hoogte is dit een geluk voor de geldbehoefigen in Europa.

* * *

Wanneer men het over de crediet- of kapitaalbehoeften van Europa heeft, dan spreekt men over de geallieerden, maar meent men meestal Duitschland. Men ziet zeer goed in, dat dit land er financieel het slechtste voor staat, dat het ook met dreigende interne politieke gevaren rekening te houden heeft en dat het niet te gronde mag gaan. Men gevoelt, dat Centraal Europa de „pivot of the situation” is en is volkomen bereid die landen tegelijk met de andere te helpen. Maar hoe? Hoe krijgt men de beschikking over de ongetwijfeld groote rijkdommen, die het Amerikaansche publiek zou kunnen afstaan, zonder dat men verdere inflatie veroorzaakt, of de financiële positie des lands in gevaar brengt?

Om de moeilijkheden, die zich bij het verwezenlijken van dit doel voordoen, goed te begrijpen, moet men allereerst realiseeren, dat de Amerikaan eigenlijk geen belegger is, maar een deposant. Dit verklaart ook het onnoemelijk aantal banken in de Vereenigde Staten! Van de 120 millioen Amerikanen zijn er slechts 500.000 effectenbezitters, wat nog lang niet synoniem is met ons begrip van belegger.

De farmer, de werkman, de mijnwerker, zij allen zijn deposanten en hebben niet het minste begrip van effecten.

Toen de eerste groote oorlogsleeningen aan de markt kwamen en de inschrijving ook bij de postkantoren openstond, kwamen tal van lieden hunne spaarpenningen brengen en vroegen hoeveel rente zij nu verder moesten betalen. Hooglijk verbaasd waren die goede menschen toen zij eene obligatie ontvingen, waarop zij rente konden ontvangen. Dit is authentiek!

Men kan zich eenvoudig geen idee vormen van de reusachtige reclame voor de plaatsing van die leeningen gemaakt en nog is er in New York geen open plaats voor een aanplakbiljet, geen schutting te vinden, waarop niet het publiek de opwekking tot inschrijving kan lezen.

Maar hier gold het de nationale eer, een nationale zaak en hiervoor spande ieder zich in.

Te Philadelphia wist een dame uit de „Society” in een week \$ 30 millioen inschrijvingen te verzamelen, zooals ze met zelfvoldoening vertelde. Dat niet ieder over de contante middelen beschikte om de storting op de toegewezen obligatiën te bewerkstelligen, sprak wel vanzelf en dat dus groote bedragen door de banken als voorschot op de oorlogsleeningen moesten worden verstrekt is duidelijk. Een lage taxatie voor de thans nog in dien vorm bij de banken te New York loopende beleeningen is 300 à 500 millioen dollars, waarvan niets meer afgaat, omdat het

publiek ten volle verzadigd is. Aan de uitgifte van nieuwe leeningen is dus niet te denken, trouwens het élan is verdwenen, de oorlogspsychose voorbij. Men vindt het nu „welletjes”! En toch zou eene nieuwe directe leening door de Regeering aan Europa, naar het vroegere voorbeeld, ook de uitgifte van een nieuwe leening door de Vereenigde Staten beduiden. Een dergelijke maatregel durft de democratische regeering, staande voor de verkiezingen van 1920, niet aan. Haar toch niet groote populariteit kan er alleen maar door worden geschaad. De nu afgetreden secretaris van de schatkist heeft zich te dien opzichte duidelijk uitgesproken en de Federal Reserve Board, die men als eenigszins buiten de politieke partijen staande kan beschouwen, is er beslist tegen, omdat onder de tegenwoordige omstandigheden iedere verdere leening, verdere inflatie beduidt.

Volgens de Regeering moet dus hulpverlening aan Europa van de zijde van het publiek komen en wel hoofdzakelijk van hen, die daarbij het meeste belang hebben, n.l. van de exporteurs.

Maar aangezien bij dezen vooralsnog „das heilige Müssen” ontbreekt en de vrees voor risico's den Amerikaan, wat zijne relaties met het buitenland betreft, aangeboren is, is ook van dien kant althans voorloopig geen directe hulp te verwachten. Met één oog kijkt men dus naar de War Finance Board, aan het hoofd waarvan de zeer bekwame heer Eugene Meyer Jr. staat en die nog altijd de beschikking over 1 milliard dollars heeft, en het andere oog is gericht op de banken.

Nu staan er voor de banken twee wegen open. In de eerste plaats de weg der credietverlening en in de tweede plaats de uitgifte in een of anderen vorm van schuldbekentenissen. In bankringen gevoelt men zeer goed, dat crediet niet het instrument is, waarmee in de kapitaalsbehoefte van Europa kan worden voorzien. Crediet is bestemd om tijdelijke kapitaalsbehoeften te overbruggen, niet om in een blijvend tekort aan werkkapitaal te voorzien en daarom gaat het toch eigenlijk. Afscheiden van de omstandigheid, dat de Federal Reserve Bank ten slotte den geheelen last zou te dragen hebben, en dat de Federal Reserve Board, die zich heftig tegen verdere inflatie verzet, daarin toch ook eenige zeggenschap zou hebben, begrijpt men zeer goed, dat aan een voortdurende verlenging van accepten of van contante voorschotten, gedurende eene periode van tien of wellicht vijftien jaren, niet te denken is. Wie zal zeggen voor welke moeilijkheden de geldmarkt in de Vereenigde Staten zelve niet zou komen te staan en hoe zal men de noodige zekerheid verkrijgen. Over dit laatste punt loopen de meeningen natuurlijk zeer uiteen, ook al naar gelang van de landen waarom het gaat. Maar dit is een onderwerp op zich zelf.

De vorm der credietverlening kan dan ook eerst aan de orde komen, wanneer de nood in het eigen land er om gaat vragen, wanneer de exporteur door gebrek aan afzet, de industrieel door gedwongen inkrumping der productie in moeilijkheden zou geraken. Maar zoover is het nog niet.

Blijft dus de mogelijkheid in een of anderen vorm schuldbekentenissen bij het publiek te plaatsen. Dit punt is reeds aangeroerd en er is reeds op gewezen, dat zich vooralsnog bijna onoverkomelijke bezwaren te dien opzichte voordoen. Van eene directe plaatsing van schuldbrieven b.v. van Italië of van Frankrijk behoeft men zich niets voor te stellen. Het beleggende publiek kent dergelijke instrumenten niet en heeft er geen vertrouwen in. Men zou dus het doel langs een omweg moeten bereiken en debentures moeten uitgeven van een Investment-Trust, die op haar beurt houdster van de buitenlandsche obligaties zou moeten worden. Dan heeft men althans een Amerikaansch papier. Aan het succes van eene dergelijke uitgifte twijfelt men om twee redenen. De eerste is, dat de groote belegger door de enorme belastingen zelfs van

een hooge rente-dragend effect slechts een zeer bescheiden rente zou genieten, en de tweede nog zwaarder wichteriger reden is, dat een vaste rente, zonder eenigen speculatieven bijmaak, niet in den smaak valt van het groote publiek. De Amerikaan moet een speculatieve belegging hebben of, en ook hierin is de room alweer van de melk, een preferent aandeel met een exorbitant hooge rente, 8 pCt. bijvoorbeeld.

Er zijn natuurlijk nog andere mogelijkheden, b.v. een direct beroep op de sympathie van bepaalde groepen der bevolking, die uithoofde hunner afkomst gaarne zouden medehelpen om hun bakermat of die hunner voorvaderen ter hulp te komen. Maar de druk, die uit den oorlog is blijven hangen, die oorlog, die nog zoo kort geleden is en waarvan men de gevolgen nog zoo zeer gevoelt, maakt, dat er slechts weinigen zijn, die den moed van hunne overtuiging hebben behouden.

Eene andere mogelijkheid is het scheppen van eene attractie in den vorm eener valuta-speculatie. Maar hier stuit men weer op de onkunde van het groote publiek, dat nauwelijks weet wat international exchange is.

Zoo zal het voorloopig wel bij individueele kleinere credietzaken, ruil-transacties of veredelings-credieten blijven. Ten opzichte van voedingsmiddelen voor mensch en dier heeft men het oog op Hoover en diens groote energie te richten; het is wel waarschijnlijk, dat voor dat speciale doel nog belangrijke credieten of leeningen zullen worden toegestaan.

Het spreekt vanzelf, dat het bovenstaande eenigszins aan de oppervlakte moest blijven, daar particuliere gesprekken en vertrouwelijke mededeelingen zich minder voor wedergave in dezen vorm leenen.

W. WESTERMAN.

KAPITAAL-HULP AAN DE CENTRALEN.

In het Handelsblad (in een serie artikelen over den internationalen financieelen en economischen toestand) bespreekt Mr. Vissering — 23 December Derde Avondblad — de noodzakelijkheid van hulp van de landen, welke er alsnog tamelijk goed aan toe zijn aan de volkeren, zooals Duitschland en Oostenrijk, welke in ellendigen toestand zijn, of meer en meer beginnen te geraken, door gemis aan kapitaalgoederen, welke zij behoeven om ook maar weer eenigszins te kunnen produceeren als voorheen.

Ik ben ten volle met hem eens, dat de eerstgenoemde groep van landen — klein en groot, zonder uitzondering — moeten medewerken om de Centralen weer op de beenen te helpen. Met hem eens ook, dat zulks vooral voor ons een plicht is, alleen reeds uit het oogpunt van goed begrepen eigenbelang, omdat wij anders onvermijdelijk gaan deelen in de ellende, welke aldaar reeds is en nog voor de deur staat. Met hem eens al wederom, dat wij bereid moeten zijn om daarvoor groote offers te brengen, en dat het zonder groote offers niet kan. Wij zitten zelf reeds dun in ons kapitaal; dat blijkt uit een hypotheekrente van minstens 5,5 pCt., uit het feit, dat onze gemeenten niet meer onder 6 pCt. kunnen leenen en onze Staat op langen termijn zeker ook niet veel goedkoop, als er geen dwang wordt gebruikt. De reële rente, de rente, welke de uiting is van vraag en aanbod van *kapitaalgoederen* is ten onzent reeds hoog, omdat ook bij ons de kapitaalgoederen schaarsch zijn geworden door den oorlog. En zij zoude nog hooger worden als wij onze burenen een deel van onze kapitaalgoederen (waaronder grondstoffen en halfproducten en ook Subsistenzmiddel om de arbeiders gedurende het productieproces te laten leven) uitleenden.

Zeker onze *geldrente* is nog niet hoog; onder leiding van de Nederlandsche Bank wordt door de bankiers *geld* nog tegen relatief lage rente verstrekt. Met het gevolg, dat er altijd meer geld wordt gecreëerd, chèque- en girogeld en bankbiljetten, dat er althans allerminst een inkrimping plaats heeft, nu de oorlog

uit is en veel geld, dat weggestopt was, loskomt. Met het gevolg steeds grootere duurte!

Mr. Vissering erkent, dat het scheppen van ruilmiddelen ten einde credieten te geven, duurte medebrengt, al spreekt hij in dit verband alleen van credieten aan den Staat en de gemeenten; hij erkent dat die duurte een plaag is.

Hoe wil hij nu echter die offers voor ons deel in de redding der Centralen doen brengen? Wederom door meer geld te creëren en op die wijze credieten (in zekeren tegen misbruiken waarborg gevenden vorm) te geven aan de Centralen, waarvoor zij dan koopen kunnen de kapitaalgoederen, welke zij behoeven. Al weer meer duurte zal er het gevolg van zijn, zoo erkent hij, maar dat moeten wij dragen voor de goede zaak.

Ik vraag echter: *wie dragen dan de offers?* en het antwoord luidt: niet allen, niet ons geheele volk, dat belang heeft bij het overeind blijven van de Centralen, maar speciaal zij, die van de duurte het meest last hebben, de menschen met vaste inkomens uit arbeid (de handenarbeiders, doch veel meer nog de ietwat hogere arbeiders, die niet zoo in het beklag zijn als de handenarbeiders), de menschen ook die geheel of gedeeltelijk leven van pensioenen, rente van — vaak door spaarzaamheid verkregen — schuldbrieven van Staat en gemeente, enz., rente van hypotheken en dergelijken, in het kort een groote groep, die niet aan den weg timmert. Voor bijna al wie in zaken zijn, wie grond bezit of fabrieken, werktuigen, schepen, is de duurte maar een kwestie van hoogere cijfers van inkomst en uitgaaf; zij profiteeren van het feit, dat hun schulden en de rente daarvan, wèl in gulden gelijk bleven, doch in verhouding tot hun inkomsten maar half zoo zwaar wegen als te voren.

Het is mijns inziens al erg genoeg, dat de sterke toeneming van ruilmiddelen (naast afname van de te verhandelen goederen) gevolg van te veel bankcredieten aan den Staat, de gemeenten en laatstelijk ook aan *anderen*, zulk een verschuiving in de werkelijke inkomens (d.i. wat men met zijn inkomen kan koopen) heeft teweeg gebracht ten nadeele van een deel der bevolking. Moet nu de steun aan de Centralen, in het algemeen belang te verleenen óók wéér ten laste van dit deel worden gebracht; moeten nu de offers ook weer van hen alleen gevraagd?

Zeker, als wij goederen willen verstrekken aan onze burenen, dan moeten die of bij ons door zuiniger verbruik worden uitgespaard of wij komen er zelf nog slechter in te zitten ten nadeele van onze productie. Maar is het billijk, dat zuiniger verbruik van één bevolkingsdeel af te dwingen, door de zaken voor hen nog onbereikbaar te maken? Het is een middel, maar een hoogst onbillijk.

Als Nederland kapitaal wil voorschieten aan andere naties (uit eigenbelang, ik herhaal het) dan mag dat niet alleen worden bijeengebracht door de beperkingen van het verbruik van een toch al zwaar getroffen groep. Dan moet er zuinigheid *in alle kringen zijn*.

En daartoe kan de Minister van Financiën het meeste doen. Door niet alleen naar inkomen en vermogen te vragen bij het belasten, door niet verkwissters en hen, die kapitaalvormen uit hun inkomen gelijkelijk te treffen, maar door nu eens *eindelijk* te komen met zware belastingen op onnoodige verteringen en hen, die wel een groot inkomen hebben, doch dit ten algemeenen nutte opleggen, zoodat er (onder anderen) kan geleend worden aan de burenen, verder te ontzien, ja zelfs wat te ontlasten.

Mr. Vissering zegt: er moet gewaakt worden, dat er niet verder ruilmiddelen worden gecreëerd om onze gemeenten en den Staat te financieren; ik ben dit volkomen met hem eens, maar zoude er alleen de vraag willen bijvoegen, moet niet óók het verstrekken van geld onder de reële rente aan handel en nijverheid en aan de beurs-speculatie ophouden? Financieren van den Staat en de gemeenten door ruilmiddelen-creatie is lasten leggen op een deel der be-

volking (hen, die hun inkomen niet zien stijgen in verhouding tot het duurder worden) ten bate van het algemeen. Financieren van handel, nijverheid, enz., door ruilmiddelen-creatie, in zooverre die voortvloeit uit het handhaven van een *geldrentevoet*, belangrijk onder den reëelen rentevoet, is subsidieeren van handel en nijverheid ten laste van dat zelfde deel der bevolking. Het is een bijzondere vorm van protectie. Waren wij nu nog maar zeker, dat dan alleen het nuttige deel van handel en nijverheid, dat zich bezighoudt met hoog noodige verbruiksartikelen en kapitaalgoederen, welke weer verdere productie bevorderen, er kunstmatig door werd geprikkeld, dan was het een onbillijkheid, die ook een goede zijde had. Maar ook veel onnuttige productie, b.v. van luxe auto's, jenever, films, bioscopen, edelgesteenten, enz., wordt er door geprikkeld boven het natuurlijke; voorts veel export, die met marken en kronen, dankbaar door de speculanten opgenomen, wordt betaald, en nijverheid ook, die straks topzwaar wordt, als de kunstmatige steun niet altijd door kan worden verleend.¹⁾

Willen wij onze burenen helpen, dan moeten wij alle kunstmatig aangewakkerd kapitaalgebruik zoowel door gemeenten, door den Staat als door de nijverheid en handel staken, dan moet heel de bevolking — maar dan allen en niet slechts één groep — tot zuinigheid gedwongen worden. Van zelf komt dit ook weer ten goede aan onze nijverheid, omdat dan door het afstaan van kapitaal aan de Buren bij ons de reëele rente niet of niet veel naar boven wordt gedreven.

„Offers, als ze noodig zijn om in ons eigen belang en uit menslievendheid onze Buren naar krachten te helpen, gaarne,” zoo zal het Nederlandsche volk naar mijn overtuiging zeggen, „maar dan allen gelijk op. Het moet geen zaakje voor den één en een ondragelijke last voor den ander worden.”

Het is zeker gemakkelijker om wat men noodig heeft, maar weer stilletjes door vermeerdering der inflatie af te tappen bij de menschen met vaste inkomsten, die maar zeer zelden begrijpen waar de oorzaak van het kwaad ligt, en degenen te ontzien, die het weten voor te stellen alsof hun belang samenvalt met het algemeen belang, maar goede en billijke politiek is het niet.

ANT. VAN GIJN.

ECONOMISCHE VERWACHTINGEN.

In de Maandag j.l. gehouden vergadering van de Kamer van Koophandel en Fabrieken alhier, hield de voorzitter, de heer E. P. de Monchy Rzn., de gebruikelijke nieuwjaarsrede, welke met eenige bekorting hier zij opgenomen.

Het afgelopen jaar — aldus spreker — is zeker een zeer gewichtig jaar geweest voor de economische ontwikkeling van ons Vaderland.

Het feit, dat wij ongeschonden uit den wereldstrijd gekomen zijn, mag in de eerste plaats aanleiding geven tot groote dankbaarheid; anderzijds zijn daaruit echter plichten geboren voor onze geheele maatschappij om zich dien toestand ten nutte te maken en zorg te dragen, dat wij de plaats in het wereldverkeer behouden, die ons door de omstandigheden wordt aangegeven.

Het mocht worden verwacht, dat het ophouden van den strijd met de wapenen — indien men dat reeds zoo mag noemen — de vroeger strijdende Mogendheden zou doen zoeken naar wegen om de handelsbetrekkingen weder aan te knopen, zonder al te zeer den schijn op zich te laden, dat de vijandschap zoo spoedig zou zijn vergeten en de neutraal gebleven

¹⁾ Terecht zegt Mej. Mr. Van Dorp in den jongsten „Economist”: „Tot zekere hoogte is het, tegen de gewone meening der practici in, nuttig, zoo de ondernemingslust binnen perken wordt gehouden.” Ook bij de productie moet de zuinigheid worden bevorderd, welke tegenwoordig in menig bedrijf bedenkelijk zoek is, misschien wel tengevolge van de bovenbedoelde subsidieering van bedrijven, waarin veel vlottend kapitaal noodig is.

landen konden daartoe gereedelijk een brug vormen.

Niet echter was het te voorzien, althans niet door de oningewijden, dat dit herstellen van de handelsconnecties zoo bezwaarlijk zou wezen en dat de geschokte financiën het wederopnemen van het verkeer dermate zouden bemoeilijken. Hoe toch zou het anders verklaard moeten worden, dat de Nederlandsche zeehavens in die mate met goederen worden overstroomd, dat de betrokkenen groote moeite hadden om ze een behoorlijk onderdak te bezorgen?

Deze overstrooming ondervond bijzondere bezwaren daar waar het zich handelde om kwaliteitsartikelen, wier behandeling geschoolde krachten en zorgzame behandeling vorderde.

Mocht het zijn — en er bestaat daarop wel uitzicht — dat die wijziging in de aanvoeren een blijvend karakter zal dragen, dan kan er niet genoeg op worden aangedrongen, dat daarmede rekening gehouden wordt.

Het vroeger zoo uitgebreide transitoverkeer, waarbij geheele ladingen crts en graan van boord stoomschip in Rijnschepen werden overgestort, waarbij dus in zoo groote mate kon worden gebruikgemaakt van de rivier zelve en van het midden der groote havens, is nog niet wedergekeerd en het dient te worden afgewacht, of het binnen korter of langer tijd wederkeeren zal. In de plaats daarvan trad de aanvoer van stukgoederen op, weliswaar met minder stoombooten, maar waaraan veel meer handen te pas komen en die minder snel kunnen worden behandeld.

Behalve een direct nadeelig verschil in de opbrengst van de havengelden, ondervinden de Gemeentefinanciën hiervan ook den terugslag, doordien voorzien dient te worden in meerdere kaderuimte en uitgebreider gelegenheid tot voorloopigen opslag in loodsen of open terreinen. Medewerking van particulieren, waar die uit eigen middelen in die behoefte zullen willen voorzien, zal zeker van Gemeente-zijde gaarne worden erkend.

Er is vroeger wel op gewezen, dat het transitoverkeer, ofschoon in hooge mate bijdragende tot verlevendiging op stroom en waarop uit statistisch oogpunt met voldoening kon worden gewezen, niet dat groote voordeel afwierp, dat men oppervlakkig uit de cijfers zou willen afleiden. De bewering was slechts ten deele juist; maar toeneming van eigen handel is toch zeker te verkiezen en het is zeker noodig, dat al het mogelijke worde gedaan om ons aan die gewijzigde toestanden aan te passen. Onze bestaande handelshuizen zijn in die richting werkzaam en de talrijke zich hier ter stede vestigende nieuwe firma's hebben schijnbaar geen ander doel.

De grootere aanvoeren vielen samen met blijvende duurte en het was alleszins begrijpelijk, dat ook hier ter stede groote loonsverhoogingen konden worden doorgevoerd, te meer, waar van werkgeverszijde billijk werd geoordeeld, dat de loontrekkenden in staat gesteld werden, niet enkel om het hoofd te bieden aan de grootere uitgaven voor levensonderhoud, maar om ook mede te genieten van den meerderen voorspoed, die meerder werk allicht met zich brengt en daartoe ook den noodigen vrijen tijd over te houden. Zoowel bij onderlinge overeenkomsten als bij overheidsbepalingen drong dit streven door. Dat daarbij matiging dient te worden betracht, is meermalen in het licht gesteld; juist in den tegenwoordigen tijd, waarin zoo ontzettend veel dient te worden bijgewerkt om het verlorene te herstellen. Daar echter het streven niet kan worden tegengegaan en trouwens ook op zichzelf geen afkeuring verdient, zal het oog er blijvend op gevestigd moeten zijn, om door intensiever werken hetzelfde te bereiken. Het enkel werken om den broode is reeds lang verouderd en men mag het als eene gelukkige omstandigheid beschouwen, dat de gelegenheid tot meerdere ontwikkeling op geestelijk gebied voor velen toegankelijk wordt, die daarvan vroeger volkomen verstoken waren. Door vreedzame evolutie, zonder al te hevige schokken, zal er meer

gelijkheid ontstaan, die ten slotte aan het algemeen ten goede kan komen. Noodig is echter, dat er blijvend werk te verrichten valt voor hoofd en hand beide en in dat opzicht zijn voor ons de uitzichten niet ongunstig. Van alle zijden is de aandacht op ons land gevestigd, zoowel van handelshuizen in verschillende buitenlandsche centra als van buitenlandsche reederijen, die onze havens in hun verkeer wenschen op te nemen, terwijl onze nationale scheepvaartondernemingen zeker niet achterblijven om uitbreiding te geven aan het door haar te omvatten veld. De lang gewenschte en tegen het einde van het afgelopen jaar tot stand gekomen verbinding met Zuid-Afrika moge in het bijzonder worden vermeld.

Niet gaarne, mijne heeren, zou ik uit het boven gesprokene eene onverdeelde vreugde willen zien afgeleid. De vriendschappelijke verhouding met de vele buitenlandsche verbindingen, waaronder er zoo velen zijn, die nog hevige lijden onder de zware gevolgen van den oorlog, is daarvoor een ernstige hinderpaal. Buitendien kan het niet uit het oog worden verloren, dat ook ons land zeer geleden heeft en volstrekt niet enkel tengevolge van de dalingen in vreemde waarden en van de drukkende lasten, die wij ons zelve hebben moeten opleggen. Ons land is er te zeer van doordrongen, dat eigen voorspoed niet kan bestaan ten koste van andere landen. De handel weet te goed, hoe de volkeren afhangen van elkander en elkander niet kunnen ontberen. Al ondervindt de totstandkoming van den veel besproken Volkerenbond nog vele en groote moeilijkheden, de „League of Business Men”, die de Internationale Conferentie te Atlantic City in uitzicht stelde, wordt zeker ook alhier ernstig gewenscht.

De daarbij voorzittende bedoeling is immers, in de Staten, die bij den Volkerenbond zullen zijn aangesloten, den internationalen handel aan te moedigen, den omgang te vergemakkelijken en overeenstemming te verzekeren op alle internationale vraagpunten, die handel en nijverheid raken; daarbij den vrede, den vooruitgang en de vriendschappelijke verhouding tusschen de Staten en hunne inwoners te bevorderen. Men wil daartoe een permanent internationaal hoofdbureau in het leven roepen, waar alle gegevens over economische onderwerpen en maatschappelijke verhoudingen worden verzameld, alsmede de feiten, waarop zoowel de behoeften eenerzijds, als de mogelijkheden om daarin te voorzien, voor ieder land in het bijzonder worden nagegaan.

Dergelijke plannen staan zeker in het teeken van den vrijhandel en het zal ons land dus niet moeilijk vallen, zich daarbij aan te sluiten, waar tot dusverre weerstand geboden is aan hier en daar geopperde denkbeelden, die van dat stelsel zouden willen doen afwijken op gronden, hoezeer op zich zelve van onmiskenbaar gewicht, echter in strijd met het algemeen belang.

Op het eerste gezicht schijnt het denkbeeld in zijn grooten omvang nauwelijks voor uitvoering vatbaar; maar wanneer men nagaat, dat samensmelting van belangen en samenwerking op allerlei gebied zoozeer is doorgedrongen, dikwijls zelfs van overheidswege voorgeschreven, dan komt het eigenlijk geheel in den geest van den tijd te staan en lijkt de verwezenlijking minder ver.

De voorgenomen nieuwe regeling van het toezicht op den Rijn is onze voortdurende aandacht waard. Wij moeten vertrouwen, dat de nieuw te vormen Commissie de belangen van het verkeer in de eerste plaats zal blijven behartigen en de vrees, die wel is geuit, dat concurrentie met andere verkeerswegen eene voortdurende ontwikkeling van het Rijnverkeer zou kunnen schaden, niet zal worden bewaarheid.

Ons aller taak schijnt het mij toe, ons aan te passen aan het vele nieuwe op het gebied van Handel, Scheepvaart en Nijverheid en al het mogelijke te doen om de positie, die ons vaderland gedurende den oorlog heeft verkregen, ook te behouden en zoo mogelijk te ver-

sterken. Onze Kamer zal daartoe zeker willen medewerken.

Mijne heeren. Het afgelopen jaar heeft ons zeker dichter gebracht bij een meer rustigen toestand van den handel. Het postverkeer is, in 't bijzonder met de verre gewesten, weder als normaal te beschouwen; de geregelde vaart van Nederland naar Indië door het Suezkanaal was reeds in de maand Januari hersteld; de opgehoopte voorraden in onze Oost-Indische Koloniën konden geregeld worden afgevoerd; de meeste handelsartikelen zijn door onze Regeering vrijgelaten en het toezicht van de Nederlandsche Overzee-Trust behoort nagenoeg tot het verledene, tot voldoening zeker niet het minst van de Leden van het Bestuur, die door hunne voortdurende bemoeiingen er zoo ontzettend veel toe hebben bijgedragen om het den handel gedurende de oorlogsjaren mogelijk te maken zijn plicht te vervullen. Een woord van warmen dank aan die heeren moge te dezer plaatse niet ontbreken. Bij het aanvaarden van hunne taak had men niet verwacht, dat daarmee een zoo langdurig werk zou gemeoid zijn, een werk, dat voortdurend in omvang toenam en, behalve groot organisatietalent, een hederen koopmansblik en voortdurende opgewektheid vereischte. Voor buitenstaanders was het somtijds niet gemakkelijk te beoordeelen, welke drijfveeren de leiding veelal bewoog en streng was dikwijls de critiek en onverdiend. Algemeen heeft men desniettemin gevoeld, dat de N.O.T. gedurende de bange oorlogsjaren een onontbeerlijk instituut is geweest, welks Bestuur hulde verdient te worden toegebracht door den geheelen handelsstand in al zijne vertakkingen.

Zoo ooit, dan ligt de toekomst thans wel zeer in het duister en meer dan immer is voorzichtigheid in ieder opzicht geboden. De zoo zeer opgedreven prijzen van alle handelsartikelen, de enorme vrachten, terugwerkende op ongekende prijzen voor nieuwbouw en aankoop van schepen, zullen op den duur wel niet geheel standhouden, hoewel terugkeer tot het verledene niet te verwachten is. De onzekerheid ligt in het tijdstip waarop meer normale verhoudingen verwacht mogen worden.

Laten wij hopen, dat ook die tijden ons voorbereid zullen vinden.

AMBTENAARSPENSIOENEN.

Nu het Rapport der Staatscommissie inzake de herziening der pensioenwetgeving is verschenen, doen zich verschillende vragen voor, die de pensioenwetgeving in haar geheel raken. Ik zal niet treden in de bijzonderheden van de voorgestelde regeling, daar de tendens „hoogere pensioenen” duidelijk in het Rapport ligt opgesloten en de details dier verhoogingen voor mijn beschouwingen van weinig invloed zijn. Het feit alleen, dat de pensioenen zullen worden verhoogd, van welke verhooging niemand de wenscheelijkheid ontkent, geeft tot eigenaardige conclusies aanleiding.

Wat betreft de eigen pensioenen der ambtenaren is de zaak zeer eenvoudig. Deze worden uit de begroting gekweten, terwijl de bijdragen der ambtenaren in de schatkist worden gestort. Daar er voor deze pensioenen geen reserve aanwezig is, betalen de belastingbetalers elk jaar onderling eenvoudig het verschil tusschen de uitbetaalde pensioenen en de ontvangen kortingen op de salarissen. Daar de salariskortingen veel te gering zijn om de pensioenaanspraken te dekken — de korting bedraagt 50 pCt. van het salaris bij indiensttreding benevens 50 pCt. der verhoogingen van salaris, terwijl de berekening leert, dat ongeveer het drievoudige nodig is — worden de lasten der pensionneering naar de toekomst verschoven. Verhoging der pensioenen beteekent eenvoudig verhoging der belastingen in de toekomst en verhoging met een stijgend bedrag — nog sterker indien de bijdragen der ambtenaren, zooals in het voorstel der commissie ligt opgesloten, zullen worden gestaakt, en

de loopende pensioenen eveneens zullen worden verhoogd.

Geheel anders staat de zaak bij de weduwen- en weezenpensioenen der ambtenaren. Bij deze laatste betaalt de ambtenaar een jaarlijksche korting ten bedrage van 5 pCt. van zijn salaris en deze bijdragen worden gestort in een afzonderlijk, commercieel beheerd fonds.

De ervaring heeft geleerd, dat tot nog toe de geheven korting ruim voldoende was, maar wat zal er nu gebeuren, indien plotseling alle pensioenen worden verhoogd? Het is duidelijk, dat het evenwicht dan zal worden verbroken, daar de ingehouden kortingen dan niet meer voldoende zullen zijn en het tot nog toe bestaande batig saldo zal dan in een nadeelig saldo veranderen. Ongetwijfeld zal de Staat het aan de reserve ontbrekende, hetzij ineens, hetzij waarschijnlijk in den vorm van een annuïteit bijpassen, evenals dat zal moeten gebeuren bij de reeds loopende weduwen- en weezenpensioenen. Dit bij te passen bedrag komt dus wederom ten laste der belastingbetalers. Indien men dat in het oog vat, vraag ik mij af waarvoor een wetenschappelijk opgezet fonds dan dient, indien toch de Staat aansprakelijk is voor de tekorten. Waarom worden de weduwen- en weezenpensioenen ook niet rechtstreeks uit de begroting gekweten, evenals dat bij de eigen pensioenen der ambtenaren het geval is, terwijl de kortingen voor de weduwen- en weezenpensioenen eenvoudig in de schatkist worden gestort? Welk een besparing aan administratiekosten zou daarvan het gevolg zijn! Het vraagstuk hangt nauw samen met wat men onder pensioen verstaat. Is de staat verplicht een bepaald bedrag aan geld aan haar ambtenaren of hun weduwen of weezen uit te keeren, of is de Staat verplicht haren wegens ouderdom of lichaamsgebreken ontslagen ambtenaren of hun weduwen en weezen een pensioen uit te keeren, waarvan zij naar gelang van hun stand kunnen leven? M.a.w. is het pensioen onafhankelijk of afhankelijk van de koopkracht van het geld? Zeer langen tijd heeft men het eerste principe gehuldigd, ook al was sinds een reeks van jaren de koopkracht van het geld langzamerhand achteruit gegaan, in de laatste paar jaren echter schijnt de Staat tot het tweede principe over te gaan en in dien gedachtengang is er geen plaats voor een commercieel ingericht en wetenschappelijk beheerd weduwen- en weezenfonds, daar dan tegenover de bepaalde premies ook de vastgestelde uitkeeringen moeten staan, terwijl een verhooging der loopende pensioenen op technische gronden nooit is goed te praten.

Om deze quaestie nader onder de oogen te zien, wil ik eerst even stilstaan bij het verschil tusschen een wetenschappelijk beheerd fonds en een handelwijze, zooals nu bij de eigen pensioenen der ambtenaren wordt gevolgd. Bij een wetenschappelijk beheerd fonds zullen de sommen, die men ter reservevorming in het fonds moet storten, in den eersten tijd meer bedragen dan de kosten, wanneer men eenvoudig de pensioenen uit de loopende begroting voldoet, en later zullen de uitgaven lager zijn. Het verschil, de belegde reserve, zal moeten dienen om het latere tekort aan te vullen. Wat doet dus de Staat bij een pensioenfonds? Er wordt dan in de eerste jaren meer belasting geheven dan noodig is en de Staat belegt die te veel opgebrachte belasting en wel weer voornamelijk bij zichzelf, door ten behoeve van het pensioenfonds Staatsschuld aan te koopen. Later, bij het stijgen der pensioenaanspraken, zal die Staatsschuld weer in omloop worden gebracht. Hoeveel eenvoudiger is het niet, dat alles na te laten, daar het toch neerkomt op eerst nemen en laten teruggeven. De Staat verzekert zijn ambtenaren een pensioen, de Staat garandeert eveneens de uitbetaling en ten slotte worden de kapitalen weer voornamelijk bij den Staat belegd, zoodat de Staat toch evenals bij de niet wetenschappelijke wijze van handelen de gelden ontvangt,

in de schatkist stort en later aan de pensioengerechtigden uitkeert. Het eenige verschil is, dat in het geval van een wetenschappelijk beheerd fonds, de belastingdruk, ontstaande uit de benodigde gelden voor de pensioenen, of indien er bijdragen door de ambtenaren worden geleverd, uit het verschil tusschen de benodigde pensioenen en de bijdragen der ambtenaren gelijkmatig over de achtereenvolgende jaren wordt verdeeld, terwijl die druk bij de niet wetenschappelijke handelwijze stijgende is. Het is nu de vraag wat verkieselijker is, en wanneer wij nu de enorme stijging van het belastbaar inkomen in de laatste jaren nagaan, dan is het duidelijk dat de stijging der onkosten voor de pensioenen zeer sterk kan zijn, voordat zij de stijging der belastbare inkomens overtreft, m.a.w., indien de belasting benodigd voor de pensionneering der ambtenaren, benevens hun weduwen en weezen uitgedrukt wordt in een percentage van het belastbaar inkomen, dan zal dat percentage bij de wetenschappelijke wijze van handelen sterk dalen, en bij de methode van kwijting uit de begroting veel minder dalen, misschien zelfs wel constant blijven. Daarom verdient m.i. de laatste methode de voorkeur. Waartoe is het noodig dat wij voor de pensionneering onzer ambtenaren een grooter percentage van ons inkomen als belasting offeren dan onze nakomelingen? Het spreekt vanzelf, dat slechts uitvoerige becijferingen ons eenigszins kunnen leeren hoe het belastingpercentage zal verlopen, maar zeker is het dat de tweede methode, n.l. de niet-wetenschappelijke, dichter bij de door de billijkheid geëischte oplossing komt dan de vorming van een pensioenfonds, waarvan wij à priori kunnen inzien, dat de percentsgewijze belastingdruk dalend zal zijn.

Waar ik in het bovenstaande heb gesproken van „ambtenaren”, heb ik het oog gehad op de ambtenaren van Staat en Gemeente in engeren zin, n.l. die voor de huishouding van Staat en Gemeente noodig zijn, maar niet op de vele ambtenaren in dienst van Staat of Gemeente, die, hetzij in concurrentie met het particulier bedrijf, hetzij als monopolie producten voortbrengen of diensten verrichten. Is het voor de eerste categorie billijk dat hun pensioenen door de belastingbetalers worden opgebracht, evenals dat ook met hun salarissen het geval is, zeer onbillijk is het dat de belastingbetalers voor de tweede categorie zouden zorgen. Indien Staat of Gemeente een of ander bedrijf exploiteert, dan dienen alle kosten op die exploitatie drukkend aan de afnemers in rekening te worden gebracht, dus ook de kosten der pensionneering van de daarbij betrokken ambtenaren. Voor die categorieën zou ik de voorkeur geven aan wetenschappelijk opgezette fondsen, zoodat de kosten der pensionneering juist kunnen worden berekend en in den prijs der producten opgenomen. Waarom moeten b.v. de pensioenen der ambtenaren van post en telegrafie eenvoudig ten laste der loopende begroting worden gebracht? Neen, het product, dat nu wordt afgeleverd, of de diensten, die nu worden verricht, moeten het juiste aandeel dragen der kosten van pensioenning. Hoe zou men anders moeten doen bij liquidatie? Stel, zooals waarschijnlijk is, dat er een aantal gemeentelijke gas- of electriciteitsbedrijven worden geliquideerd, moeten dan de belastingbetalers der toekomst de dan ingaande pensioenen voor deze ambtenaren of hunne weduwen of weezen betalen? Neen, natuurlijk, de nu gevraagde prijzen voor gas- of electriciteit moeten worden belast met de wetenschappelijk berekende kosten der pensionneering. Doet men dat niet, dan zal het particulier initiatief nooit de concurrentie met de Staats- of Gemeentebedrijven kunnen aanbinden, daar bij een goed commercieel beheer de particuliere ondernemingen stellig die kosten op hun product moeten leggen en het kan toch nooit de bedoeling van den Staat zijn het particulier initiatief te onderdrukken, door een gedeelte der exploitatiekosten van zijn eigen bedrijf af te wentelen op de belastingbetalers, in casu

op de concurrerende particuliere ondernemingen zelf.

De conclusies, waartoe ik in dit artikel kom, zijn dus in het kort de volgende:

Voor de Staats- en Gemeente-ambtenaren in engeren zin moeten de pensioenen van hen zelf benevens hun weduwen en weezen voldaan worden uit de loopende begrooting, zonder vorming van reserves.

Voor de ambtenaren in Staats- of Gemeentebedrijven werkzaam moet een wetenschappelijk berekende verdeling der lasten worden toegepast. Of deze laatste ambtenaren in een fonds zullen worden opgenomen of dat eenvoudig de schatkist als bewaarder der reserves zal optreden is, zooals ik hierboven reeds aantoonde, van weinig belang, indien de verdeling der lasten slechts juist is.

Dr. A. WINTER.

GEDWONGEN LEENING.

„In de eerste plaats worde niet voorbijgezien, dat het hier niet gaat om eene definitieve oplossing van de dekking der crisisuitgaven doch om eene kasoperatie, welke met het oog op den stand van 's Rijks schatkist, op de positie van de Nederlandsche Bank en op de belangen van Handel en Nijverheid, urgent is.” Aldus Minister de Vries in de Memorie van Antwoord op het ontwerp-wet tot het aangaan van eene geldleening ten laste van het Rijk.

Het wetsontwerp heeft echter eene wijdere strekking, dan het simpele woord kasoperatie doet vermoeden. Weliswaar wordt slechts bedoeld de consolideering van een groot deel onzer vlottende schuld, maar het zeer groote bedrag, dat volgens den minister voor consolidatie in aanmerking komt, maakt de wijze waarop zulk eene consolidatie tot stand wordt gebracht van diep ingrijpend belang. Eene leening van pl.m. 450 miljoen gulden is zelfs in een inflatie-tijdperk als het tegenwoordige een belangrijk bedrag.

„Gedwongen leening.” Dus geen leening met den „Stok achter de deur.” De Minister noemt dit zeer terecht eene verbetering, en ware het alleen de keuze tusschen deze twee stelsels, dan kan dit moeilijk ontkend worden. De Stok-achter-de-deur-politiek is toch eene belasting, die alleen opgebracht wordt door de plichtsgetrouwen en angstigen, welke voor grooter verlies bij eene eventueele gedwongen leening bevreesd zijn. Bij de beoordeeling van de politiek, welke moet gevolgd worden bij het plaatsen van leeningen tot dergelijke bedragen, als de Staat jaarlijks noodig heeft, moet niet uit het oog verloren worden, dat het niet wel mogelijk is, zonder het betalen van een buitensporigen rentevoet, zulk eene leening in eens onder te brengen. Eene leening eenigszins aanpassend aan den rentevoet van het oogenblik, zal dus steeds een verlies moeten beteekenen voor den inschrijver. Van dit standpunt uitgaande valt het slechts toe te juichen, dat deze belasting naar billijkheid verdeeld wordt. Een juist bezwaar wordt echter naar voren gebracht door „sommige leden, welke verklaarden boven de gedwongen leening, welke thans wordt voorgesteld, de voorkeur te geven aan een heffing incens.” Voor het oogenblik wensch ik op de voordeelen eener heffing ineens of wat daaronder wordt verstaan, niet dieper in te gaan, maar wel moet nu op den voorgrond worden gesteld, dat iedere leening op min of meer langen termijn, de bezwaren tegen eene heffing ineens, grooter maakt.

Nu kan de Minister wel vooropstellen, dat het niet gaat om eene definitieve oplossing van de dekking der crisisuitgaven, maar juist nu, waar het gaat om den overgangstoestand van crisis naar normale tijden te regelen, daar is noodig geen financieel stukwerk, maar moet het probleem als een groot geheel beschouwd worden. Wel geeft artikel 12 van het ontwerp-wet een *minimum* bedrag aan, dat jaarlijks afgelost moet worden, zoodat vervroegde aflossing niet uitgesloten is, toch wordt ook eene heffing in eens daardoor bemoeilijkt. Mogen de nieuwe obligaties in betaling gegeven worden voor een bepaalden koers,

door allen of alleen door de orginee houders? Worden ze eventueel niet in betaling genomen, maar alleen door inkoop ter beurze of uitloting afgelost, met de daarmede gepaard gaande koersstijging?

In ieder van deze gevallen onbillijkheden voor hen, die eerder met verlies verkochten, onzekerheid voor alle houders.

Gedeeltelijk moet toegegeven worden, dat de Minister gelijk heeft, waar hij vooropstelt „dat hij het bij uitstel gevaarlijk zoude achten, nog geruimen tijd met het opvoeren van het op korten termijn loopende schatkistpapier door te gaan, vooral waar het bedrag dat bij het publiek werd opgenomen, voor het overgrote deel bedrijfskapitaal vertegenwoordigt, hetwelk in afwachting van de mogelijkheid van zijne natuurlijke bestemming te volgen, tijdelijk in schatkistpapier is belegd”. Is dit gevaar echter dusdanig, dat het niet toelaat een uitstel van enkele maanden, waardoor tevens en heffing ineens en onze ontwerpbelastingwetten nader beschouwd kunnen worden.

Daarom kan medegegaan worden met den heer Visser van Yzendoorn, waar deze zegt, dat delging van de geheele vlottende schuld voorhands nog niet noodig is. Niets is in deze tijden gevaarlijker te achten, dan het partieel behandelen van het financieel vraagstuk.

In dit verband moet ook beschouwd worden eene andere zijde van het overheidscrediet. In deze jaren heeft niet alleen de Staat groote bedragen moeten opnemen voor het voorzien in allerlei behoeften, ook Provincie en Gemeente komen voor steeds stijgende moeilijkheden over de wijzen, waarop zij de benodigde gelden moeten verkrijgen. Was zelfs nog enkele jaren terug het plaatsen van dergelijke leeningen een gewild object voor onze banken, tegenwoordig ontbreekt dit animo vrijwel geheel. Voor hen geen mogelijkheid van „stok achter de deur” of „gedwongen leening”. Een gedwongen staatsleening tot een bedrag van f 450.000.000 maakt de marktpositie voor de overheidsobligatie steeds ongunstiger.

Het Rijk kan zich niet langer onttrekken aan de plicht ook hiervoor eene zeer spoedige oplossing te zoeken, daarbij hetzij een deel der gemeente- en provinciale schulden op zich nemen, hetzij een deel der uitgaven van provincie en gemeente tot zich te trekken.

Het bedrag der leening wordt op pl.m. f 450.000.000 vastgesteld. Daarvan is f 200.000.000 bestemd tot dekking van tekorten op de normale begrooting, f 120.000.000 voor crisisuitgaven en f 25.000.000 voor voorschotten inzake de woningwet.

In de nota Visser van Yzendoorn wordt betoogd, dat het niet aangaat gelden te leenen ten behoeve van crisis- en gewone uitgaven, die nog moeten goedgekeurd worden. Hij wil de leening slechts aangaan tot een maximum-betrag van f 250.000.000.

Op het oogenblik bedraagt onze vlottende schuld alleen aan schatkistpapier pl.m. f 555.000.000. Een dergelijk bedrag wettigt wel degelijk de consolidatie der vlottende schuld.

Volgens den Minister is deze leening slechts een kasoperatie. Eene kasoperatie wettigt slechts regeling in de voorziening der huidige kasbehoeften, dus heeft geen rekening gehouden te worden met komende getaxeerde tekorten en uitgaven, waarvoor nog toestemming gevraagd moet worden. In dit opzicht kan met de nota Visser van Yzendoorn worden medegegaan, waar deze de leening slechts op 250 miljoen gulden wil gesteld hebben. Volgens den Minister is het slechts mogelijk met het stelsel van gedwongen- of semi-gedwongen leeningen te breken, wanneer na de uitgifte van de thans voorgestelde leening, de Staat er in slaagt, geruimen tijd in zijne kasbehoeften te voorzien, zonder opnieuw een beroep op de kapitaalmarkt te doen. Is dit laatste het geval, dan kan deze leening slechts beschouwd worden als onderdeel van een groot plan van financieelen afbouw der

crisisuitgaven en is een juist oordeel slechts mogelijk in het kader van een dergelijk groot plan.

De aanslagen geschieden zoowel naar de vermogens- als naar de inkomstenbelasting. Enkele leden betreuren het, dat zij, die een klein vermogen hebben, doch een groot inkomen, voor een groot bedrag zullen moeten deelnemen. Volgens hen zal het gevolg daarvan zijn, dat zij hun uitgaven aanzienlijk zullen moeten inkrimpen. Inkrimping van uitgaven achten zij over het algemeen niet verkeerd, doch men meende, dat die toch zoover niet moest gaan, als uit het hier voorgestelde tarief onvermijdelijk moet volgen. Alle luxe zaken zullen volgens hen hiervan den nadeeligen invloed ondervinden en eene groote werkloosheid in dergelijke ondernemingen zal het gevolg zijn. Met cenige verbazing moet een dergelijke redeneering gevolgd worden. Allereerst wordt om meerdere productie geroepen, gepaard gaande met minder luxe. Eene dergelijke verschuiving gaat steeds met moeilijkheden gepaard, en moet nu een maatregel, die in de gewenschte richting kan werken, afgekeurd worden? Ook mag de vraag gesteld worden, of de uitwerking van de gedwongen leening niet te hoog wordt aangeslagen. Nemen wij b.v. iemand met een vermogen van f 50.000 en een inkomen van f 30.000. Deze moet nu volgens de oorspronkelijke schaal in totaal inschrijven voor f 5.000. Volgens de nieuwe schaal wordt dit bedrag f 2.800. Hetzij de inschrijver de stukken onmiddellijk met verlies verkoopt, hetzij hij deze inschrijving door besparing met eigen geld tracht te verkrijgen, dergelijke bedragen zijn niet van een dergelijk belang, dat de luxe industrieën zich bedreigd kunnen achten. De invloed van de aanslagen op de vermogens is van grooter belang. Nemen wij een vermogen van f 1.000.000, voor een deel belegd in vaste goederen, met een inkomen van f 40.000 en geen inkomen uit arbeid. De inschrijving bedraagt daarvoor volgens de oude schaal f 64.700 en volgens de nieuwe schaal f 51.200. Wordt op de inschrijving een verlies van p.m. 10 pCt. geleden, dan zal het verlies bedragen resp. 6470 en f 5120. Een dergelijk iemand is in deze tijden echter niet in staat zulk een verlies spoedig weder door besparing goed te maken, zal dus meer rente moeten trachten te maken, en vast goed verkopen. Is dit echter te betreuren? Hoe meer prikkel er bestaat om een inkomen door arbeid te verwerven, hoe gunstiger dit mag géacht worden. Mocht deze leening, zij het ook in geringe mate, in deze richting medewerken, dan kan dit slechts toegejuicht worden.

Volgens art. 12 kan de Minister het bedrag, waarmede de aanslagen de f 450.000.000 te boven gaat, gebruiken tot inkoop van schuldbekentenissen beneden pari. Door weinigen is deze bepaling onbillijk geacht. Waar en Engeland en Frankrijk bij de laatste oorlogsleeningen een fonds gevormd hebben tot steun van de koersen, kan eene dergelijke politiek slechts toegejuicht worden, die toch ten bate van alle inschrijvers komt.

Eene moeilijkheid is echter gelegen in art. 6, waarin staat, dat het indienen van bezwaarschriften de verplichting tot storting niet opheft. Zulk eene voorwaardelijke houder van schuldbekentenissen wordt in de juiste wijze, waarop hij zijne inschrijving moet financieeren, bemoeilijkt.

Moet ten slotte een eindoordeel geveld worden, dan kan het slechts dit zijn, dat de ontijdige en haastige behandeling van dit wetsontwerp slechts kan voeren tot eene verduistering van de groote lijnen, welke gevolgd moeten worden, wil onze financieele politiek zich weder in meer normale banen gaan bewegen.

Het amendement-Van de Tempel met de leening niet vooruit te loopen op de definitieve regeling der crisisuitgaven en slechts te leenen een bedrag van f 250.000.000, zijnde slechts de voorziening in de tekorten op de gewone diensten en voor de voorschotten inzake de woningwet verdient dus toegejuicht te worden.

F. W. L. DE BEAUFORT.

DE NIEUWE DUITSCHE BELASTINGEN. *)

De heer Mr. A. Spanjer schrijft ons alsnog over: *Das Landessteuergesetz*.

Artikel 70 van de oude Duitse grondwet verwees het Duitse Rijk voor de dekking van zijne gewone financieele behoeften naar drie bronnen:

1. Inkomende rechten en belastingen.
2. Inkomsten uit het spoorweg-, post- en telegrafiebeprijf en uit verdere regeeringsbemoedeningen van het Rijk.
3. De Matrikularbijdragen, die den laatsten tijd meer en meer het karakter hadden van directe belastingen via de bondsstaten gegeven.

Aan belastingen hief het Rijk verbruiks-¹⁾ en andere verteringsbelastingen²⁾ benevens verkeersbelastingen³⁾, successiebelasting en directe belastingen (nl. op tantièmes en een Wehrbeitrag (verdedigingsbijdrage); aan bondsstaten en gemeenten viel meer en meer vooral de opbrengst van directe belastingen (inkomens- en vermogensbelastingen) ten deel.

Na den oorlog zijn de financieele behoeften van het Duitse Rijk geweldig gestegen. Die van het Rijk stegen van 2 tot 20 milliard, die van bondsstaten en gemeenten van 2,4 tot rond 6,5 milliard. In de verdeling der belastingen tusschen Rijk, bondsstaten en gemeenten had een sterke verschuiving ten gunste van het Rijk plaats. Vandaar, dat een vastlegging van de grenzen der onderscheidene belastinggebieden, in het bijzonder ter vermindering van ongelijkmatigheden en een regeling van de financieele verhouding tusschen het Rijk en bondsstaten met gemeenten, ter vergoeding van de kortwieling der belastingbevoegdheid van laatstgenoemden, noodzakelijk bleek. Een en ander is het doel van het „Landessteuergesetz”, waarvan de hoofdinhoud hieronder wordt weergegeven.

De wet grijpt krachtig in de souvereiniteit der bondsstaten en de autonomie der gemeenten in. In de toekomst zullen bondsstaten en gemeenten slechts tot belastingheffing bevoegd zijn, voorzover het Rijk de heffing niet verbiedt, terwijl het bestaan eener Rijksbelasting de heffing van soortgelijke belastingen door bondsstaten en gemeenten uitsluit. Opcntentheffing door bondsstaten en gemeenten is afhankelijk van de toestemming van het Rijk, hetgeen in de praktijk — althans voorloopig — met een verbod gelijk staat. De Rijksregering kan gemeentelijke belastingverordeningen verbieden; deze moeten haar ter goedkeuring worden voorgelegd. Men ziet, van de vrijheid van bondsstaten en gemeenten op het gebied der belastingheffing laat het ontwerp niet veel over. Bondsstaten en gemeenten hebben in het belang van het Rijk groote offers gebracht, die slechts in den uitersten financieelen nood rechtvaardiging vinden en getuigenis afleggen van de toenemende kracht der Duitse Rijkseenheid.

De zoo mild vloeiende belastingbronnen, die tot dusver tot bevrediging van de financieele behoeften van bondsstaten en gemeenten dienden, zijn vrijwel geheel aan het Rijk overgedragen. Hun verbleven slechts, binnen nadere door het ontwerp aangegeven grenzen, zakelijke belastingen op grond, gebouwen en ondernemingen; de zakelijke „Kapitalertragssteuer”⁴⁾ komt het Rijk ten goede. Eene zonderlinge splitsing der „Ertragssteuern”, die der zoo noodige éénheid in belastingstelsel en -heffing niet ten goede zal komen.

Het ontwerp legt voorts aan de gemeenten de ver-

*) [Zie pag. 1191 van den jaargang 1919. — Red.]

¹⁾ Nl. op tabak, sigaretten, suiker, zout, brandewijn, azijn, bier en champagne.

²⁾ Nl. op verlichtingsmiddelen, ontstekingsmiddelen, speelkaarten, motorkaarten, vervoerbiljetten.

³⁾ Nl. zegels op vennootschapscontracten, waardepapieren, koopcontracten, winstbewijzen, vrachtbrieven, chèques, wissels, grondoverdrachten, verzekeringspolissen; waardevermeerderingsbelasting, etc.

⁴⁾ De opbrengst hiervan wordt ruw geschat op 1,4 milliard Mark.

plichting op een belasting op vermaken te heffen, waarvan de opbrengst op slechts 40 miljoen Mark wordt geraamd. Niet veel, als men bedenkt, hoe zeer het ongelukkige Duitsland zich nog in bioscopen, bars, café-chantants, etc., aan vermaken te buiten gaat. Het is zeker een gelukkige gedachte, deze belasting tot eene gemeentelijke heffing te maken, daar hare regeling zich aan tal van plaatselijke en bijzondere verhoudingen moet aanpassen.

De raming der aan bondsstaten en gemeenten verblijvende belastingen is volgens het ontwerp:

Verhoogde opbrengstbelastingen (grond, gebouwen en winstbelastingen)	1000 mill. Mark.
Belasting op vermaken	40 „ „
Waardevermeerderingsbelasting	36 „ „
Kleinere belastingen met zegelbelast.	34 „ „

Totaal 1110 mill. Mark.

De ontbrekende 5,39 milliard Mark zal worden gevonden uit een aandeel in sommige rijksbelastingen. Voorts wordt in een overgangsbepaling elken Bondsstaat de laatste opbrengst gewaarborgd van de door Rijksinkomsten-, kapitaalopbrengst- en Rijksuccessiebelasting vervangen belastingen van bondsstaat en gemeenten. Voor het aandeel in de inkomstenbelasting heeft het ontwerp 7 klassen. Het totale aandeel van bondsstaten en gemeenten zakt, naarmate van de hoogte van het inkomen, van 90 pCt. in de lagere inkomens (tot 15.000 Mark) tot 30 pCt. in de hogere inkomens (boven 300.000 Mark). Waar bondsstaten en gemeenten tot dusver van de hogere inkomens de grootste baten trokken, ligt het voor de hand, dat deze regeling voor hen groote moeilijkheden zal medebrengen. Merkwaardig is, dat den gemeenten daarnaast het recht tot belasting van de door het Rijk vrijgelaten bestaansminima wordt toegekend. Deze bepaling motiveert het ontwerp door er op te wijzen, dat die minima volgens vaste regels zijn bepaald, doch plaatselijk, door meerdere of mindere kosten van levensonderhoud, zeer kunnen verschillen. Men vraagt zich echter af of van een minimum van 1000 Mark, dat zwaar door indirecte heffingen zal worden belast in een duren tijd nog wat af kan.

Voorts worden bondsstaten en gemeenten 20 pCt. uit de successiebelasting, 50 pCt. uit de grondverkrigingsbelasting en 600 miljoen uit de omzetbelasting toegewezen. Het bleek buitengewoon moeilijk voor de onderscheidene bondsstaten en gemeenten een juiste verdeelingsleutel der toegewezen bedragen te vinden. Een toewijzing naar de behoeften van elken bondsstaat zou scherpe controle en lastige bemoeienis met de financieele huishoudingen van bondsstaten noodzakelijk hebben gemaakt. In verband met groote verschillen in belastingpolitiek, leverden ook de onderscheidene vroegere belastingopbrengsten geen juiste maatstaf op. Het ontwerp vond den sleutel in de plaatselijke opbrengsten der nieuwe Rijksbelastingen en de bevolkingscijfers. Toewijzingen uit de inkomsten-, successie- en grondverkrigingsbelasting zullen — wat eerstgenoemde belasting betreft, voorloopig — enkel met de plaatselijke opbrengsten rekening houden. Ter tegemoetkoming van belastingarme bondsstaten is een bijzondere regeling getroffen. De toewijzing uit de omzetbelasting houden rekening met het bevolkingscijfer. Voorts ontvangen de gemeenten, als vergoeding voor hulp bij de heffing, 5 pCt. van de opbrengst der op haar territorium geheven, tot het „aandeel” behorende belastingen.

Het Rijk neemt tal van uitgaven — in totaal tot een bedrag van 11 milliard Mark — die voorheen ten laste van bondsstaten en gemeenten kwamen, voor zijne rekening.

Het ontwerp is ongetwijfeld een ernstige poging tot een billijke regeling van de financieele verhouding tusschen het Rijk en bondsstaten met gemeenten. De verhouding tusschen bondsstaat en daarin gelegen gemeenten wordt ter nadere regeling aan elken bondsstaat overgelaten.

AANTEKENINGEN.

Toepassing van den achturigen arbeidsdag. — „Naar aanleiding van een desbetreffenden wensch van de Centrale Commissie voor de Statistiek, heeft het Centraal Bureau voor de Statistiek in den zomer van dit jaar een onderzoek ingesteld naar de kosten van de invoering van den 8-urigen arbeidsdag voor het personeel in dienst der gemeenten.

„Daartoe is aan de besturen van de gemeenten, welke op 1 Januari 1919 minstens 10.000 inwoners telden, een circulaire gericht waarin verzocht werd te willen mededeelen: 1°. of de 8-urige arbeidsdag was ingevoerd en op welken datum; 2°. het bedrag berekend over een vol jaar waarmee de begroting tengevolge van de invoering verhoogd moest worden, dit bedrag zooveel mogelijk gesplitst naar kosten voor aanschaffing van materiaal, voor aanstelling van nieuw personeel en andere kosten; 3°. de besparing, welke na invoering van den 8-urigen arbeidsdag, b.v. tengevolge van beperking van verlichting en verwarming, verkregen werd.

„Van de 106 gemeenten aan welke bovenstaande vragen gesteld werden, antwoordden 49, dat nog geen besluit tot invoering genomen was. Van deze 49 deelden Vlaardingen en Harderwijk mede, dat de werklieden reeds een arbeidsduur hadden, welke ongeveer met dien van 8 uur per dag overeenkwam. Emmen, Roosendaal en Nispen, Tietjerksteradeel, Alphen a/d. Rijn, Ermelo, Meppel, Hoogezand en Wageningen berichtten op de wettelijke regeling te willen wachten. In Leiden, Apeldoorn, 's-Hertogenbosch, Opsterland, Roermond, Barneveld, Hoorn en Wijmbritseradeel was een besluit tot invoering nog hangende. De overige gemeenten¹⁾ deelden zonder meer mede, dat de 8-urige arbeidsdag niet was ingevoerd. Door twee gemeenten, nl. Amersfoort en Harlingen, werd geantwoord, dat in beginsel tot invoering van den 8-urendag besloten was.

„De ontvangen gegevens van de 55 gemeenten, waar de 8-urige arbeidsdag is ingevoerd, zijn verwerkt in een tabel.²⁾ De vraag betreffende de kostenbesparing is door de meeste gemeenten niet beantwoord. Slechts twee gemeenten, Utrecht en Enschede, maakten melding van eenige besparing van kosten.

„Met betrekking tot de kosten van kolom 2 berichtten verschillende gemeenten, dat deze geheel of ten deele niet of nog niet konden opgegeven worden.

„Enkele gemeenten deelden mede, dat de practijk zal moeten uitwijzen, in verband met de prestatie der arbeiders, of meer personeel in dienst genomen zal moeten worden. In één gemeente was bij een bepaald bedrijf geen nieuw personeel noodig, omdat door een betere werkverdeling en betere controle, door het oude personeel minstens 50 pCt. meer arbeid geleverd werd. In een paar gemeenten was voorts, door inkrimping van het bedrijf tengevolge van de bijzondere omstandigheden, een teveel aan werkrachten ontstaan, zoodat de invoering van den 8-urigen arbeidsdag niet onmiddellijk aanstelling van nieuw personeel noodzakelijk maakte.

„Ten slotte deelden enkele gemeenten nog mede, dat de volledige doorvoering van den verkorten werktijd moest wachten op de vorming van nieuw personeel.”

Gem. waar en datum, waarop de 8-urige arbeidsdag werd ingevoerd	Kosten tengevolge van de invoering, berekend over een vol jaar	Besparing van kosten (b.v. door beperking van verl. en verwarm.)
Alkmaar ¹⁾ 1 Juni 1919.	Aanstelling nieuw person. f 29.303. Betaling overw. (reiniging) f 2.800	—
Almelo 12 Mei 1919.	Aanstelling nieuw personeel: gasfabriek f 4.500. electr. centraal station f 1.000. politie f 10.000. Andere kosten kunnen nog niet opgegeven worden.	Geen.

¹⁾ Schiedam, Gouda, Ede, Lonneker, Zutphen, Assen, Sloten (N.-H.), Woensel, Achtkarspelen, Oosterhout, Hoogeveen, Wonseradeel, Slochteren, Dantumadeel, Princenhage, Lossen, Weert, Odoorn, Voorst, Ridderkerk, Tiel, Bergh, Maasbrec, Ambt-Hardenberg, Epe, Oss, Hellendoorn, Maasluis, Aalten, Borger, Sittard.

²⁾ [Wij beperken er ons toe het onderstaand zeventiental grootere gemeenten over te nemen, die bijzonderheden hebben opgegeven. — Red.]

Gem. waar en datum, waarop de 8-urige arbeidsdag werd ingevoerd	Kosten tengevolge van de invoering, berekend over een vol jaar	Besparing van kosten (b.v. door beperking van verl. en verwarm.)
<i>Amsterdam</i> 5 Mei 1919.	Havendienst: aanstelling nieuw personeel f 20.211. Aansch. uniformkleeding f 1.205. Kosten van andere takken van dienst zijn nog niet bekend.	—
<i>Dordrecht</i> ²⁾ 1 Januari '19 (voor de politieagenten 1 Juli 1919).	Werklieden f 120.000. Politie f 45.000 (hieronder voor kleeding van nieuw personeel f 5.000).	Geen.
<i>Enschede</i> 28 April 1919 (voor electr. centrale, gasfabr., drinkwaterleid. en gemeentew.) 30 Juni 1919 (voor reinigings- en ontsmettingsd.)	Aanstelling nieuw personeel: elektrische centrale f 4.500. reinigings- en ontsmettingsdienst f 25.000. Kosten voor de overige diensten kunnen niet opgegeven worden. Materieel (reinigings- en ontsmettingsdienst) f 101.310.	Geringe besparing bij gemeentewerken.
<i>'s-Gravenh</i> ³⁾ 15 Juni 1919.	Aanstelling nieuw personeel en aanschaffing materieel f 657.000.	—
<i>Groningen</i> Juni 1919.	Personeel f 116.997. Materieel f 1.770.	Is niet te verwachten.
<i>Haarlem</i> 17 Juli 1919.	Aanst. nieuw pers. f 151.764,15. Aanschaffing mater. f 21.904,50.	—
<i>Helmond</i> ⁴⁾ 19 Mei 1919.	Publieke werken: Vast personeel f 2.000. Los personeel 15 à 20 pCt. meer dan vroeger. Gemeentebedrijven: Personeel ± f 6.000.	Geen.
<i>Hengelo (O.)</i> ⁵⁾ 4 Aug. 1919.	Aanstelling nieuw pers. f 12.500. Aanschaffing materieel f 2.500.	Geen.
<i>Kerkrade</i> 1 Juli 1919.	15 à 20 pCt. meer dan vroeger. Aanschaffing materieel f 50. Aanstelling nieuw politiepersoneel f 34.800.	—
<i>Maastricht</i> ⁶⁾ 1 Jan. 1919.	Aanstelling nieuw pers. f 15.000. Nieuw materieel behoeft nog niet aangeschaft te worden.	—
<i>Middelburg</i> 1 April 1919.	Fabricage f 6.813,30. Gasfabriek f 7.600. Electrisch bedrijf f 800. Personeel f 130.887.	—
<i>Nijmegen</i> ⁷⁾ 1 Jan. 1919.	Aanschaffing materieel f 17.925.	—
<i>Rotterdam</i> ⁸⁾ Bij Raadsbesl van 5 Juni '19	Aanstelling nieuw personeel ± f 2.585,025. Andere kosten (aanschaffing van materieel enz.) kunnen niet geraamd worden.	Kan niet opgegeven worden.
<i>Tilburg</i> ⁹⁾ 1 Mei 1919.	Aanstelling nieuw pers. f 89.769,76. Dit kan niet opgegeven worden voor de afd. gemeentewerken van den dienst van Publieke Werken; de kosten zijn afhankelijk van de uit te voeren werken.	Kan niet opgegeven worden.
<i>Utrecht</i> ¹⁰⁾ 1 April 1919.	Aanschaffing materieel f 18.225. Aanst. nieuw pers. f 160.700. Betaling voor overwerk, vervanging, enz. f 30.900.	f 2.700.

¹⁾ Ingevoerd is de 45-urige werkweek.

²⁾ Ingevoerd is de 45-urige werkweek; voor de politieagenten de 47-urige werkweek.

³⁾ Ingevoerd is de 45-urige werkweek met vrijen Zaterdagmiddag. Bij de brandweer is de 8-urige arbeidsdag nog niet ingevoerd.

⁴⁻⁷⁾ Ingevoerd is de 45-urige werkweek.

⁸⁾ In verband met de vorming van nieuw personeel is de onmiddellijke invoering bij alle dienstvakken niet mogelijk.

⁹⁾ Ingevoerd is de 45-urige werkweek met vrijen Zaterdagmiddag.

¹⁰⁾ Ingevoerd is de 46-urige werkweek; Zaterdags wordt 6 uur gewerkt.

De groei der Japansche concurrentie in Britsch-Indië. — Onder dezen titel geeft het Board of Trade Journal van 18 December

1919 eenige belangwekkende beschouwingen, belangwekkend ook voor den Nederlandschen koopman en industrieel in verband met de toenemende belangstelling op economisch gebied in het land van de Rijzende Zon ten opzichte van Nederlandsch-Indië.

Japan neemt thans bij den buitenlandschen handel van Britsch-Indië de tweede plaats in. Bedroeg de waarde der uit het Vereenigd Koninkrijk in 1913/14 ingevoerde artikelen £ 78.000.000 tegen £ 3.000.000 uit Japan, in 1918/19 waren deze cijfers respectievelijk £ 51.000.000 en £ 22.000.000. Van dit laatste bedrag komt 47 pCt. op rekening van katoenen garens en weefstoffen, op rekening van zijden stoffen 6 pCt. en van lucifers 4 pCt. Verder vermeldt de lijst der importartikelen uit Japan: ijzer en staal, aardewerk, koper, papier, enz.

Voor den oorlog waren de Japansche handel en industrie in hoofdzaak bezig met de vergroting van hun afzetgebied in Korea, Mandsoerije en China. De oorlog, die den import uit Europa sterk deed verminderen, gaf hun evenwel een pracht van een gelegenheid in Zuidoost-Azië nieuwe débouchés te vinden en zij aarzelden geen oogenblik. Ook hier volgde de handel de banken. De Yokohama Specie Bank, de Bank van Taiwan en de Sumetomo Bank openden filialen te Calcutta en Bombay. Directe stoomvaartlijnen tusschen Japan, Indië en de rest van de wereld werden geopend. De Nippon Yusen Kaisha stelde o.m. vier diensten in van Calcutta resp. naar New York, Boston en Philadelphia, naar de Kaap, naar Seattle, naar Java en een lijn Colombo-New York en Boston. De Osaka Shosen Kaisha-diensten van Calcutta naar Java, de Kaap en Zuid-Amerika, van Colombo naar Japan en van Bombay naar Marseille en Genua, de Yamashita Kisen Kaisha tenslotte van Colombo naar de Pacific kust.

Tal van groote Japansche handelshuizen openden filialen, handelsreizigers werden in grooten getale uitgezonden, evenals particuliere missies, die nog steeds ijverig nagaan, voor welke artikelen Indië een markt zal opleveren, terwijl zij tevens maatregelen treffen, teneinde den strijd tegen bekende Engelsche goederen aan te binden.

Intusschen wordt iedere koopman in Br.-Indië, die zaken van eenig belang drijft, met prijslijsten, catalogi en marktberichten overgoten. Japansche detailzaken zijn in elk gunstig gelegen stadje te vinden; terwijl in 1911 volgens het Censusreport slechts 32 mannelijke Japanners verblijf hielden in het land, overschrijdt hun aantal thans aanzienlijk de tweeduizend. Niet alleen dat Japansche goederen in groote hoeveelheden worden ingevoerd, maar Japansche huizen nemen reeds een gewichtige positie in ten aanzien van de distributie van importen uit de meest verschillende landen en als exporteurs van Indische producten.

Een der meest karakteristieke trekken van Japansche organisatie is de wijze waarop buitenslands één lijn getrokken wordt ter bevordering van de nationale zaak en waarop wordt getracht elkander te bevoordeelen en vreemde concurrentie uit te schakelen, door een differentieele behandeling van landslieden en vreemdelingen. Deze coöperatie wordt doorgevoerd in zulk een omvang, dat zelfs de toch hechte organisatie van den Duitschen handel buitenslands (voor den oorlog) er niet bij vergeleken schijnt te kunnen worden. De Japansche concurrentie kan onder twee hoofden worden samengevat:

1°. De concurrentie van Japansche industrieproducten met die der Indische industrie.

2°. De concurrentie van Japansche kooplieden met Britsche in dezelfde branches, wat betreft de distributie der importen en den export van Indische producten en industrieartikelen.

Het is de Britsche handel in stapelartikelen (katoenen garens en weefstoffen), die het meeste onder de concurrentie heeft geleden, terwijl deze op dit gebied waarschijnlijk het hardnekkigst en meest permanent

zal zijn, daar de Japanners een grooten voorsprong hebben door hun lage bedrijfskosten. Assistenten en kantoorpersoneel kan men gemakkelijk uit Japan laten komen op zeer geringe salarissen, vaak weinig meer dan de helft van hetgeen Europeesche huizen voor hetzelfde werk betalen. De levensstandaard der Japanners is veel lager dan die van den Europeaan. Zij wonen samen in groote huizen en nemen geen deel aan het gezelligheidsleven van de buitenwereld, zoodat zij geenerlei uitgaven hebben voor clubs en vermaak en bijgevolg zeer weinig geld in het land uitgeven. Zij maken geen bezwaar in afgelegen districten geplaatst te worden en te leven onder voorwaarden, die de Britsche assistent niet zou dulden, en dat tegen een belooning, waarvan de laatste niet zou kunnen bestaan. De Japanners zijn harde werkers. Zij, die buiten hun vaderland leven, hebben zeer weinig belangstelling voor zaken buiten hun werk en geven al hun energie aan hun zaken. Ofschoon men niet kan zeggen, dat zij populair zijn in Indische kringen, schijnen zij toch die kleine gevoeligheden van den Indiër te ontzien op een wijze, zooals de Europeesche koopman dit nooit tracht te doen. Dit kan ten deele zijn oorzaak vinden in hun vaardigheid ten aanzien van de landstaal.

Naast de fabrieken te Bombay zijn Japansche firma's de voornaamste koopers van ruwe katoen en zij hebben hun eigen agenten voor den inkoop en zuiveringsinrichtingen voor het product in de katoendistricten. Het is zeer waarschijnlijk, dat vroeger of later, een poging gedaan zal worden deze staf en organisatie aan te wenden voor de directe distributie en verkoop van den import, inplaats van hiervoor het ingewikkelde mechanisme van makelaars, grossiers en detailisten te gebruiken, een tactiek in China met succes toegepast.

Het overzicht eindigt met de volgende woorden: „Ter verbetering van den toestand kunnen de Britsche huizen slechts twee wegen inslaan. Zij moeten of hun eigen organisatie perfectionneeren, oude opvattingen en methoden afdanken en dan moeite doen het handelsverkeer aan zich te trekken op een wijze harmonieerend met de eischen, die de tegenwoordige tijd stelt, of zij moeten afzien van het zaken doen. Tot op den huidigen dag schijnen zij slechts te hebben gewerkt in de richting van adressen aan de regering, door bemiddeling van de Kamers van Koophandel, ten einde de vreemde concurrentie aan beperkende bepalingen onderworpen te krijgen, zoodat ze ongestoord op de oude onwerkdadige, lukrake wijze voort zouden kunnen gaan.

De leidende Japansche firma's zijn groote huizen, met ruime financieele bronnen en goede relaties over de geheele wereld.”

De Federal Reserve Board inzake credietverleening aan Europa. — In verband met het artikel van den heer W. Westerman in dit nummer over „Financieele hulp door Amerika”, is het niet oneigenaardig kennis te nemen van hetgeen op de eind October jl. gehouden conferentie te Atlantic City door den heer Harding, president van den Federal Reserve Board, in het midden is gebracht.

Zooals het Federal Reserve Bulletin van November jl. mededeelt, concludeerde de heer Harding aldus:

„De zienswijze van den „Federal Reserve Board” is, dat Europa lang crediet noodig heeft en dat daarvoor een beroep op de geldmarkt moet worden gedaan. Vele problemen, waartegenover nu de meeste Europeesche landen staan, doen zich in dit land in zeer scherp vorm voor en er wordt grootere productie, verminderde consumptie, meer spaarzaamheid en zuinigheid vereischt.

„De beschikbare rijkdom der menschheid, vertegenwoordigd door goederen en productiemiddelen, is door den oorlog belangrijk ingekrompen, terwijl de omvang van het crediet buiten alle verhouding is met de hoeveelheid der goederen. Teneinde normaler toestanden te scheppen, zal het noodig zijn, het evenwicht tusschen den omvang van het crediet en

de hoeveelheid goederen te herstellen. Dit proces zal noodzakelijk langzaam moeten zijn, maar hoofdzaak is, dat een begin moet worden gemaakt en het herstel alleen bereikt kan worden door strenge doorvoering van het economisch spaarprincipe.

„De regering der U.S. gaf kort na toetreding tot den oorlog, machtiging tot het verlenen van voorschotten aan de regeringen der met haar in den oorlog verbonden landen, tot een totaal bedrag van \$ 10.000.000.000; bijna alles is nu toegewezen en gebruikt. Er is hoegenaamd geen reden aan te nemen, dat onze regering zonder de meest nadeelige inflatie, zal of zelfs kon voortgaan met het doen van voorschotten uit zijn schatkist aan vreemde landen en ik ben overtuigd, dat de oplossing van het vraagstuk van de financiering van Europa, voorzover Amerika daarbij is betrokken, moet worden overgelaten aan het particulier initiatief en den individueelen ondernemingsgeest.”

De heer Harding endosseert de taak dus aan het particuliere bankwezen. Wat Regeering en Fed. Reserve Stelsel betreft, vindt men in zijn woorden de in het aangehaald gesignaleerde afwijzende houding terug.

OVERZICHT VAN TIJDSCHRIFTEN.

Journal des économistes. — Parijs, December 1919.

Yves-Guyot, Les programmes économiques et politiques; *A. Deschamps*, Critique de la stipulation de réciprocité dans la clause de la nation la plus favorisée comme complément d'un traité de commerce; *A. Raffalovich*, Fournitures de guerre en Allemagne; *D. I. Georghiu*, Aperçus sur la situation économique et financière mondiale; *A. R.*, L'office du „Public Trustee” en Angleterre; *J. Lefort*, Revue de l'Académie des Sciences morales et politiques (du 15 août au 15 novembre 1919); *B. L. L. E.*, La Ligue du Libre-Echange en novembre 1919.

Journal de la Société de Statistique de Paris. — Parijs, October 1919.

M. Huber, Le mouvement des prix et du coût de la vie en divers pays pendant la guerre; *M. Dewarvin*, L'industrie manufacturière au Canada et spécialement la grande industrie, d'après les recensements de 1910 et de 1915.

Idem. — Parijs, November 1919.

Marion, Statistique comparée des impôts de guerre après 1870 et après 1916; *Dugé de Bernonville*, Chronique des questions ouvrières et des assurances sur la vie; *A. Barriol*, Statistique Mathématique.

Idem. — Parijs, December 1919.

Borel et Michel, Compte rendu du Congrès de l'Agriculture (30 juin—3 juillet 1919); *M. Huber*, Chronique de démographie.

Tijdschrift voor Economische Geographie. — 's-Gravenhage, 15 December 1919.

Prof. Dr. H. Blink, De economische positie van Peru en zijn havens; *Dr. H. 't Hoen*, Het veeteeltbedrijf in onze Oost-Indische koloniën; *Ir. E. R. W. J. Hondelink*, De economische ontwikkeling van Frankrijk na den oorlog. III. De spoorwegen; *J. R. Kuiper*, Overzicht van de kosten van levensonderhoud in de Vereenigde Staten.

The geographical Journal. — Londen, October 1919.

W. B. R. King, Geological Work on the Western Front; *R. H. Whitbeck*, Irrigation in the United States; *F. Kingdon Ward*, On the possible prolongation of the Himalayan Axis beyond the Dihang; *O. Coales*, Economic notes on Eastern Tibet; *W. Waters van Ness*, Light railways in new Countries; *M. A. Czaplicka*, Problems of Eastern Europe.

Idem. — Londen, November 1919.

Sir Aurel Stein, The desert crossing of Hsuan-tsang, 630 A.D.; *F. H. Melland*, The Kasempa district, Northern Rhodesia; *L. Walmsley*, The aeroplane in African exploration; *R. I. Money*, The irrigation of the Konia Plain; *Prof. L. W. Lyde*, The international rivers of Europe.

Finanz-Archiv. — Stuttgart, Berlijn, XXXVI
Jaarg., 2de Band 1919.

L. Buck, Zur Frage der Neuorganisation der Verwaltung der direkten Steuern in Preussen; Dr. F. W. R. Zimmermann, Wert und Wertabmessung in allgemeinen sowie Wertfeststellung des staatlichen Finanzvermögens nach dem Ertrage im besonderen; Dr. C. H. P. Inhülsen, Die englischen Finanzvorschläge für das Jahr 1919/20; Dr. E. Schultze, Die Verschuldung der Stadt Newyork; Dr. H. Seeck, Der Kampf des deutschen Reichstags um sein Budgetrecht.

Koloniale Rundschau. — Berlijn, Jahrg. 1919. Heft 7/9, Juli/September.

E. D. Morel, Afrika und der europäische Friede; Dr. R. Hennig, Um die deutschen Kolonien! (Neutrale und feindliche Stimmen zu den Pariser Konferenzbeschlüssen); B. Koppe, Hauptmann Wintgens Rückzug von Ruanda nach Tabora und die Kämpfe um Tabora.

Rechtsgeleerd Magazijn. — Haarlem, 38e jaarg. afl. 5/6.

Prof. Mr. W. L. P. A. Molengraaff, Summum jus, summa injuria; Mr. Jacob Israël de Haan, Rechtskundige significa.

ONTVANGEN:

*J. M. Keynes, C. B., Fellow of King's College, Cambridge. The Economic Consequences of the Peace, London, Macmillan 1919.

*Gedenboek, uitgegeven door de Vereeniging „Beurs voor den Diamanthandel”, ter gelegenheid van haar 30-jarig bestaan. Amsterdam, 1919.

C. D. van Vliet. Hypotheek op Landerijen. Overdruk uit het jaarboekje van de Vereeniging van Directeuren van Hypotheekbanken, Ve jaargang, 1919.

* Wordt nader aangekondigd.

MAANDCIJFERS.

PRODUCTIE DER KOLENMIJNEN. *)

(Ontleend aan „Maandschrift Centraal Bureau Statistiek”)

Naam van de Mijn	September		October	
	1919	1918	1919	1918
Staatmijnen.				
„Wilhelmina”....	46.286	53.161	49.676	58.536
„Emma”.....	53.569	61.782	57.855	69.445
„Hendrik”.....	26.352	18.442	31.427	20.833
Totaal....	126.207	133.386	138.958	148.814
Particul. mijnen.				
Domaniale mijn..	39.938	41.859	46.514	46.557
Mijn Laura en Vereeniging.....	42.500	38.700	46.700	45.600
Oranje-Nassau mijnen.....	65.350	73.941	69.115	80.087
Mijn Willem Sophie.....	15.800	20.000	16.745	22.500
Totaal....	163.538	174.500	179.074	194.744
Totaal generaal	289.795	307.886	318.032	343.558

*) In tonnen.

Het „Maandschrift” teekent bij de cijfers aan: zooals uit bovenstaande cijfers blijkt, is (evenals in 1918) de productie in October grooter dan in elk der voorafgaande maanden. Echter bleef de productie tot dusver — uitgezonderd in Januari, Mei en Juli — beneden die van de overeenkomstige maanden van 1918. De totale achterstand voor de eerste 10 maanden bedroeg ruim 58.000 ton.

EMISSIES IN DECEMBER 1919.

Provinc. en Gemeentelijke leeningen f	12.894.500,—
zijnde:	
Delft f 2.000.000,— 6 % obl. à 99 ⁷ / ₈ %	
Utrecht f 8.000.000,— 6%obl. à 99 ³ / ₄ %	
Waalwijk f 514.000,— 6%obl. à 100%	
Zutphen f 500.000,— 5 ¹ / ₂ %obl. à 96%	
Nijmegen f 1.100.000,— 6%obl. à 99 ⁷ / ₈ %	
Tilburg f 500.000,— 6%obl. à 99 ⁷ / ₈ %	
Stolwijk f 325.000,— 5 ¹ / ₂ %obl. à 100%	
Bank- en Crediet-instellingen.....	8.139.620,—
zijnde:	
Nederlandsch-Indische Effecten- en Prolongatiebank f 1.000.000 aand. à 105 %.	
N.V. Noord-Hollandsche Bank v/h. v. d. Stok, Kaan & Co, en v. d. Wolff, Courrech & Zoon, f 227.000,— aand. à 106 %.	
Crediet-, Handels- en Spaarbank Rotterdam f 100.000,— 6%obl. à 99 %.	
Noord-Hollandsch Landbouwcrediet f 700.000,— 6% cum. pref. aand. à 100 %.	
Utrechtsche Voorschotbank f 200.000,— aand. (waarop te storten 20 %) à 125 %.	
Geldersche Credietvereen. f 4.000.000,— aand. à 150 %.	
Hypotheekbanken (werkzaam in Nederland)	154.000,—
zijnde:	
Zuider Hypotheekbank f 500.000,— aand. (waarop te storten 10 %) à 170 %.	
Dordrechtsche Hypotheekb. f 300.000,— aand. (waarop te storten 20 %) à 115 %.	
Hypotheekbanken (Scheepsverband-Maatschappijen)	500.000,—
zijnde:	
Noord-Hollandsche Scheepsverbandb. f 500.000,— 6% pandbr. à 100 %.	
Industriele Ondernemingen	38.325.625,—
zijnde:	
N.V. Anton Jurgens' Vereenigde Fabrieken f 6.000.000,— aand. à 252 ¹ / ₂ % f 18.000.000,— 6% cum. pref. winstd. aand. à 100 %.	
The United Java Oil Mills Ltd. f 962.500,— aand. à 175 %.	
N.V. W. A. Hoek's Machine- en Zuurstoffabriek f 200.000,— aand. à 125 %.	
N.V. Machinefabriek en Scheepswerf van P. Smit Jr. f 1.000.000,— 6%obl. à 98 %.	
Nederlandsche Gutta-Percha Mij. f 375.000,— aand. à 155 %.	
Koninklijke Mij. „De Schelde” f 400.000,— 5%obl. à 95 %.	
N.V. Nationaal Bezit van Aandeelen Koninklijke Mij. „De Schelde” f 1.000.000,— aand. à 130 %.	
Cultuurondernemingen, Handelsvereenigingen en Handelsvenn.....	2.435.120,—
zijnde:	
N.V. Overzeesch-Hardhout Imp. Mij. f 500.000,— 7% cum. pref. winstd. aand. à 102 ¹ / ₂ %.	
Handelscompagnie „Padang” f 400.000,— aand. à 115 %.	
N.V. Koloniale Tabak Import Mij. v/h. G. Klomp f 666.000,— aand. à 107 %.	
N.V. Deventer Glas-Maatschappij v/h. J. Pouwels Coelingh f 500.000,— aand. à 150 %.	
Rubber-Maatschappijen	480.000,—
zijnde:	
Rubber Cultuur Mij. „Kendeng Lemboe” f 400.000,— aand. à 120 %.	
Transporteeren.. f	62.928.865,—

Transport.. f	62.928.865,—
Scheepvaart-Maatschappijen	6.300.000,—
zijnde:	
N.V. Solleveld, Van der Meer en T. H. van Hattum's Stoomvaart-Mij. f 2.000.000,— aand. à 315 %.	
Diversen	108.125,—
zijnde:	
Nederlandsche Maatschappij tot Exploitatie van Veestallen en Vee-transporten f 86.500.— aand. à 125 %.	
Totaal.... f	69.336.990,—

Bovendien:
 f 36.440.000,— 3/m. Schatkistpromessen à f 988,55
 „ 11.723.000,— 4 1/2 % Schatkistbiljetten „ „ 1000,85
 terwijl voorts ook hier te lande gelegenheid bestond tot inschrijving op de uitgifte van \$ 1.000.000,— aandelen Canadian General Electric Company Ltd. à 100 % en van frs. 4 milliard 5 % Obl. van het Fransche Nationaal Crediet à 99 %.

Totaal der emissies in Januari .. f	351.300.909,—
Februari .. „	32.726.200,—
Maart „	35.629.547,50
April „	16.512.875,—
Mei	42.243.720,—
Juni	80.519.075,—
Juli	277.824.815,—
Augustus .. „	13.503.019,—
September .. „	147.090.495,—
October.... „	49.552.990,—
November .. „	65.865.635,—
December ... „	69.336.990,—

Algemeen Totaal f 1.182.106.270,50

RIJKSPPOSTSPAARBANK.

NOVEMBER	1917	1918	1919
Inlagen	f 7.846.348	f 9.322.044	f 10.303.650
Terugbetalingen .. „	6.858.116	7.893.355	9.379.513
Tegoed der inleggers op ultimo	216.619.949	231.145.403	261.387.610
Nom. bedr. der uitst. staatsschuldboekjes op ultimo	28.358.250	32.114.350	36.793.800
Spaarbankboekjes:			
Aantal nieuw uitgegeven	10.249	10.459	11.515
Aantal geheel afbetaald	6.411	6.343	6.747
Aantal uitstaande op ultimo	1.761.118	1.812.362	1.886.320

GIRO-KANTOOR DER GEMEENTE AMSTERDAM.

	October 1919		November 1919	
	Posten	Bedrag	Posten	Bedrag
Ontvangen en betaald:				
in contanten. 125440	f 8.985.880	99121	f 8.156.147	
door overschrijving 1). 46168	80.968.073	40750	76.668.590	
Particuliere rekeninghoud. 5932 2)	21.310.905	6431 2)	21.063.286	
Saldo te goed part. rek. u ^o .	4.176.749	—	3.814.142	

1) Inclusieve verrekeningen tusschen gemeentediensten, zijnde pl.m. f 20.263.957,79 per maand. 2) Aantal.

POSTCHEQUE EN GIRODIENST.

	October		November	
	Aantal	Bedrag	Aantal	Bedrag
Aantal rekeninghouders op u ^o .	18.799	—	20.543	—
Aantal rekeningen op u ^o	19.404	—	21.199	—
Stortingen	100.027	42.752.676	97.285	49.625.268
Overschrijvingen ..	55.372	101.956.906	53.283	101.515.862
Afschrijvingen ..	60.453	29.767.136	58.161	158.290.139
Totaal tegoed rekeninghouders op u^o.	—	169.916.924	—	60.535.407

STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN.

N.B. *** beteekent: Cijfers nog niet ontvangen.

GELDKOERSEN.

BANKDISCONTO'S.

	4 Januari 1920	20 Juli 1914
Ned. (Disc. Wissels. 4 1/2 sedert 1 Juli '15	3 1/2 sedert 23 Mrt. '14	
Bank { Bel. Binn. Eff. 4 1/2 „ 1 „ '15	4 „ 23 „ '14	
{ Vrsch. in R.C. 5 1/2 „ 19 Aug. '14	5 „ 23 „ '14	
Bank van Engeland 6 „ 6 Nov. '19	3 „ 29 Jan. '14	
Duitsche Rijksbank 5 „ 23 Dec. '14	4 „ 5 Febr. '14	
Bank van Frankrijk 5 „ 21 Aug. '14	3 1/2 „ 29 Jan. '14	
Oostenr. Hong. Bk. 5 „ 12 Apr. '15	4 „ 12 Mrt. '14	
Nat. Bank v. Denem. 7 „ 21 Nov. '19	5 „ 6 Febr. '14	
Zweedsche Rijksbk. 6 „ 12 Juni '19	4 1/2 „ 6 „ '14	
Bank v. Noorwegen 6 à 6 1/2 „ 18 Dec. '19	4 1/2 „ 11 „ '14	
Zwitsersche Nat. Bk. 5 „ 21 Aug. '19	3 1/2 „ 19 „ '14	
Belgische Nat. Bk. 3 1/2 „ 6 Oct. '19	4 „ 30 Jan. '14	
Bank van Spanje .. 5 „ 12 Nov. '19	4 1/2 „ 24 Sept. '03	
Bank van Italië .. 5 „ 10 Jan. '18	5 „ 9 Mei '14	
Feder. Res. Bk. N.Y. 4 1/2-5 1/2	—	
Javasche Bank 3 1/2 „ 1 Aug. '09	3 1/2 „ 1 Aug. '09	

OPEN MARKT.

Data	Amsterdam		Londen	Berlijn	Parijs	N. York
	Part. disconto	Prolongatie	Part. disconto	Part. disconto	Part. disc.	Call-money
3 Jan. '20	4 1/4	4 1/4-1/2	5 5/8	4-5/8	—	6-7 1)
29 D.-3 J. '20	4 1/4 2)	4 1/4-5	5 5/8-3/4	4-5/8	—	6-25
22-27 D. '19	4 1/4	4 1/2-5	5 7/8	4-5/8	—	10-16
15-20 D. '19	4 1/4-3/8	3 3/4-5	5 5/8	4-5/8	—	5-8
30 D.-4 J. '19	3 5/8-4	3-1/2	3 1/2	4-5/8	—	5 1/2-6
31 D.-5 J. '18	3 1/2-4 1/4	3 1/4-3/4	4 1/2-1/8	4-5/8	—	—
20-24 Juli '14	3 1/2-3/8	2 1/4-3/4	2 1/4-3/4	2 1/2-1/2	2 3/4	1 3/4-2 1/2

1) Noteering van 2 Januari. 2) Het particulier disconto der gemeentewissels was in de afgelopen week 1/4-1/2 pCt. hooger.

WISSELKOERSEN.

WISSELMARKT.

In de wisselkoersen kwamen er gedurende deze berichtsweek geen groote schommelingen voor. De markt was regelmatig flauw, zoodat alle koersen terugliepen; de dalingen bleven echter over het algemeen zeer beperkt. Londen liep terug van 10.17 tot 10.04 en sloot op 10.03; Parijs van 24.80 tot 24.15 slot 24.40; België 25.30—24.45—24.60. Berlijn was zeer kalm. Gedurende de eerste drie dagen was de beweging beperkt tot 2 1/2 cent 540—542 1/2; daarna trad een kleine daling in tot 5.30. Ook Weenen was zeer stationnair en bewoog zich enkele dagen op 1.51 1/2 à 1.52 1/2 en ging eveneens later iets meer terug op 1.40—1.35. Skandinavie kon de rijzing van de vorige weken niet voortzetten en vooral Christiania en Kopenhagen liepen in verhouding niet onbelangrijk terug. Ook Zwitserland was belangrijk lager. Spanje aanvankelijk iets vaster daarna weder op dezelfde hoogte als de vorige week. Buenos Aires 1.15. Warschau bijna niet te plaats. Praag onveranderd.

KOERSEN IN NEDERLAND.

Data	Londen *)	Parijs *)	Berlijn *)	Weenen *)	Brussel **)	New York **)
29 Dec. 1919..	10.18 1/2	24.90	5.50	1.52 1/2	25.60	2.67 3/8
30 „ 1919..	10.15 1/2	24.85	5.42 1/2	1.52 1/2	25.35	2.67
31 „ 1919..	—	—	—	—	—	—
1 Jan. 1920..	—	—	—	—	—	—
2 „ 1920..	10.03 1/2	24.20	5.30	1.45	24.55	2.67 1/4
3 „ 1920..	10.08 1/2	24.42 1/2	5.35	1.47 1/2	—	—
Laagste d. w. 1)	10.02	24.05	5.25	1.35	24.35	2.65 1/2
Hoogste „ „ 1)	10.19	25.10	5.52 1/2	1.55	25.90	2.68
24 Dec. 1919..	10.19 1/2	25.15	5.52 1/2	1.55	25.85	2.65 3/8
20 „ 1919..	10.08 1/2	24.65	5.50	1.52 1/2	24.90	2.67 1/2
Muntpariteit..	12.10 5/8	48.—	59.26 1/2	50.41	48.—	2.48 3/4

*) Noteering te Amsterdam. **) Noteering te Rotterdam.
 1) Particuliere opgave. 2) Noteering van 19 December.

Data	Stock-holm*)	Kopen-hagen*)	Chris-tiania*)	Zwiltser-land*)	Spanje 1)	Batavia 1) telegrafisch
29 Dec. 1919	57.50	51.60	55.55	47.95	51.—	101 ³ / ₄
30 „ 1919	57.80	51.60	54.85	47.80	51.50	101 ³ / ₄
31 „ 1919	—	—	—	—	51.35	101 ³ / ₄
1 Jan. 1920	—	—	—	—	—	101 ³ / ₄
2 „ 1920	57.30	51.30	54.50	47.45	51.25	101 ³ / ₄
3 „ 1920	57.40	51.—	54.25	47.40	51.10	101 ³ / ₄
L'ste d. w. 1)	57.25	51.—	54.15	47.30	50.50	101 ³ / ₄
H'ste „ „ 1)	57.90	51.80	55.40	48.10	51.75	101 ³ / ₄
24 Dec. 1919	57.80	51.30	55.12 ¹ / ₂	47.95	51.—	101 ³ / ₄
20 „ 1919	57.75	49.50	55.50	48.25	51.25	101 ³ / ₄
Muntpariteit	66.67	66.67	66.67	48.—	48.—	100

*) Noteering te Amsterdam. 1) Particuliere opgave.

KOERSEN TE NEW YORK.

Data	Cable Londen (in \$ per £)	Zicht Parijs (in frs. p. \$)	Zicht Berlijn (in cents p. 4 Rm.)	Zicht Amsterdam (in cents per gld.)
3 Jan. 1920	3.79.—	10.75	nom.	37 ¹ / ₂
Laagste d. week..	3.76.50	10.70	nom.	37 ³ / ₈
Hoogste „ „ ..	3.80.—	10.92	nom.	37 ¹ / ₂
27 Dec. 1919	3.80.—	10.61	nom.	37 ¹ / ₂
20 „ 1919	3.80.75	10.85	nom.	37 ¹ / ₂
Muntpariteit....	4.86.67	5.18 ¹ / ₄	95 ¹ / ₄	40 ³ / ₁₆

KOERSEN VAN DE VOLGENDE PLAATSEN OP LONDEN.

Plaatsen en Londen	Noteerings-eenheden	20 Dec. 1919	24 Dec. 1919	Tijdperk 29 Dec.—3 Jan. 1920		3 Jan. 1920
				Laagste	Hoogste	
Alexandrië..	Piast. p. £	97 ³ / ₈	97 ³ / ₈	97 ³ / ₈	97 ³ / ₈	97 ³ / ₈
*B. Aires 1)	d.p.gd.pes.	62 ¹ / ₄	61 ¹ / ₂	61	62 ¹ / ₈	62 ³ / ₈
Calcutta ...	sh/d.p.rup.	2 ¹ / ₄ ¹ / ₂	2 ¹ / ₄ ³ / ₈	2 ¹ / ₄ ³ / ₁₀	2 ¹ / ₄ ³ / ₄	2 ¹ / ₄ ³ / ₁₀
Hongkong ...	id. p. \$	5 ¹ / ₁₆ ¹ / ₂	4 ¹¹ / ₁₆ ¹ / ₂	4 ¹⁰ / ₁₆ ¹ / ₂	4 ¹¹ / ₁₆	Feestd.
Lissabon	d.p.escudo	20 ¹ / ₄	20 ³ / ₄	19	20 ³ / ₄	19 ¹ / ₄
Madrid	Peset. p. £	19.38	19.90	19.60	19.97	19.81
*Montevideo 1	d.p.peso	66 ¹ / ₂	65	64 ³ / ₄	66	65 ³ / ₄
Montreal....	\$ per £	4.09	4.13	4.07	4.12 ¹ / ₂	4.13
*R.d.Janeiro.	d.p.milr.	17 ¹ / ₂	17 ³ / ₄	17 ¹¹ / ₁₆	17 ²⁵ / ₃₂	17 ²¹ / ₃₂
Rome	Lires p. £	50.33	49.55	49.50	50.40	50.25
Shanghai ...	sh/d.p.tael	8 ¹ / ₂	8 ¹ / ₂	7 ⁹ / ₈	8 ³ / ₈	7 ¹¹ / ₁₆ ¹ / ₂
Singapore ...	id. p. \$	2 ¹ / ₄ ³ / ₁₆	2 ¹ / ₄ ³ / ₁₆	2 ¹ / ₄ ³ / ₁₆	2 ¹ / ₄ ³ / ₁₆	2 ¹ / ₄ ⁷ / ₁₆
*Valparaiso..	d.p.pap.p.	11 ¹¹ / ₁₆	11 ¹¹ / ₁₆	11 ¹¹ / ₁₆	12 ⁹ / ₁₆	12 ⁷ / ₁₆
Yokohama ..	sh/d.p.yen	2/8	2 ⁷ / ₁₆	2 ⁷ / ₁₆	2 ⁸ / ₁₆	2 ⁷ / ₁₆

* Koersen van den dag voorafgaande aan de data in het hoofd vermeld. 1) Telegrafisch transfert.

GOUD EN ZILVER.

Sedert 29 Juli 1916 worden de dagelijksche ontvangsten en onttrekkingen van goud door de Bank van Engeland tijdelijk niet bekend gemaakt.

NOTEERING VAN ZILVER.

Noteering te Londen te New York

3 Jan. 1920.....	76 ³ / ₈	130 ¹ / ₂
27 Dec. 1919.....	77 ¹ / ₈ ¹ / ₂	132 ¹ / ₂
20 „ 1919.....	78 ¹ / ₂ ³ / ₈	133 ¹ / ₂
13 „ 1919.....	78 ¹ / ₂	131 ¹ / ₂
4 Jan. 1919.....	48 ⁷ / ₁₆	101 ¹ / ₂
5 Jan. 1918.....	45 ¹ / ₈	90 ¹ / ₈ ³ / ₈
20 Juli 1914.....	24 ¹³ / ₁₆	54 ¹ / ₈

1) Noteering van 24 December. 2) idem van 19 December. 3) idem van 7 Januari 1918.

N. U. M.

Weekstaat der Nederlandsche Uitvoermaatschappij. Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Bankiers	Bullent. Schat-kistbilj.	Debet Diverse reken. 1)	5 pCt. Schuld-brieven	Credit Diverse reken. 1)
31 Dec. 1919..	2.973	58.650	1.580	17.174	50.181
23 „ 1919..	2.603	58.650	1.584	17.166	49.922
18 „ 1919..	2.448	58.650	1.574	17.166	49.765
11 „ 1919..	2.527	58.650	1.549	17.166	49.552
2 Jan. 1919..	1.905	53.200	70.400	14.790	99.347

1) Beide rekeningen omvatten, behalve garantiewissels in portefeuille tot het bedrag der buitenl. schat-kistbiljetten, in hoofdzaak garantiewissels in depôt bij de Ned. Bank.

NEDERLANDSCHE BANK.

Verkorte Balans op 3 Jan. 1920.

Activa.

Binnenl. Wis-sels, Prom., enz. in disc.	H.-bk. f135.348.793,47 ¹ / ₂ B.-bk. „ 1.746.585,79 Ag.sch. „ 60.404.535,52	f 197.499.914,78 ¹ / ₂
Papier o. h. Buitenl. in disconto	—
Idem eigen portef.	f 48.282.261,—	—
Af: Verkocht maar voor de bk. nog niet afgel.	48.282.261,—
Beleeningen incl. vrsch. in rek.-crt. op onderp.	H.-bk. f138.135.856,89 B.-bk. „ 14.457.087,19 Ag.sch. „ 92.920.457,52	f245.513.401,60
Op Effecten	f240.329.501,60	—
Op Goederen en Spec.	„ 5.183.900,—	245.513.401,60
Voorschotten a. h. Rijk	13.275.764,94
Munt en Muntmateriaal	Munt, Goud f 56.411.170,— Muntmat., Goud „ 580.911.599,36 ¹ / ₂	f637.322.769,36 ¹ / ₂
Munt, Zilver, enz.	„ 6.566.691,76 ¹ / ₂	—
Muntmat., Zilver	643.889.461,13
Effecten	Bel. v. h. Res.fonds. f 4.514.257,25 id. van ¹ / ₄ v. h. kapit. „ 3.913.409,62 ¹ / ₂	8.427.666,87 ¹ / ₂
Geb. en Meub. der Bank	3.312.000,—
Diverse rekeningen	39.205.444,69 ¹ / ₂
		f1.199.405.915,02 ¹ / ₂

Passiva.

Kapitaal	f 20.000.000,—
Reservefonds	„ 5.000.000,—
Bankbiljetten in omloop	„ 1.071.608.820,—
Bankassigtiën in omloop	„ 3.105.687,90 ¹ / ₂
Rekening-Courant saldo's:	
Van het Rijk	f —
Van anderen	„ 84.829.972,52
Diverse rekeningen	„ 14.861.434,60
	f1.199.405.915,02 ¹ / ₂
Beschikbaar metaalsaldo	f 411.086.645,19
Op de basis van ² / ₃ metaaldekking	„ 179.177.749,10 ¹ / ₂
Minder bedrag aan bankbiljetten in omloop dan waartoe de Bank gerechtigd is	„ 2.055.433.225,—

Verschillen met den vorigen weekstaat:

	Meer	Minder
Disconto's	28.638.144,24 ¹ / ₂	
Buitenlandsche wissels		71.6*4,—
Beleeningen		4.602.260,87 ¹ / ₂
Goud		—
Zilver	463.380,50	
Bankbiljetten	38.876.675,—	
Part. Rek.-Crt. saldo's		17.513.218,27 ¹ / ₂

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Goud	Zilver	Bank-biljetten	Andere opeischbare schulden
3 Jan. 1920	637.323	6.567	1.071.609	87.936
27 Dec. 1919	637.323	6.103	1.032.732	104.083
20 „ 1919	637.329	6.761	1.032.710	102.737
13 „ 1919	637.320	7.268	1.036.953	110.997
6 „ 1919	632.148	6.757	1.046.881	101.077
29 Nov. 1919	632.156	6.325	1.048.397	83.508
22 „ 1919	632.160	5.854	1.033.194	85.564
15 „ 1919	632.160	5.350	1.048.994	84.489
8 „ 1919	632.167	4.986	1.057.999	83.778
1 „ 1919	632.167	4.955	1.068.074	76.052
25 Oct. 1919	632.167	4.907	1.010.411	92.941
18 „ 1919	632.170	4.758	1.013.204	78.893
11 „ 1919	632.173	4.662	1.015.774	66.600
4 Jan. 1919	691.436	8.588	1.100.948	91.626
5 Jan. 1918	697.181	6.940	895.174	45.968
25 Juli 1914	162.114	8.228	310.437	6.198

Data	Disconto's		Beleeningen	Beschik- baar Metaal- saldo	Dek- kings- percen- tage
	Totaal	Hiervan Schatkist- promessen rechtstreeks			
3 Jan. 1920	197.500	100.000	245.513	411.087	56
27 Dec. 1919	168.862	87.000	250.116	415.169	57
20 " 1919	158.162	77.500	254.287	416.107	57
13 " 1919	157.615	80.500	263.977	414.104	56
6 " 1919	155.844	81.500	271.101	408.561	56
29 Nov. 1919	146.037	79.500	262.964	411.348	56
22 " 1919	137.846	75.000	258.277	413.511	57
15 " 1919	139.480	77.000	266.852	410.062	56
8 " 1919	153.375	88.000	263.935	408.046	56
1 " 1919	149.956	86.000	277.271	407.544	56
25 Oct. 1919	141.166	85.000	238.945	415.636	58
18 " 1919	142.813	89.000	227.312	417.741	58
11 " 1919	127.119	76.000	229.685	419.592	59
4 Jan. 1919	252.852	177.800	149.907	461.043	59
5 Jan. 1918	72.738	40.000	103.235	515.063	75
25 Juli 1914	67.947	14.300	61.686	43.521 ¹⁾	54

¹⁾ Op de basis van $\frac{2}{5}$ metaaldekking.

Uit de bekendmaking van den Minister van Financiën blijkt, dat uitstonden op:

	27 December 1919	3 Januari 1920
Aan schatkistpromessen..	f 445.750.000,—	f 471.580.000,—
waarvan rechtstreeks bij de Ned. Bank geplaatst	" 87.000.000,—	" 100.000.000,—
Aan schatkistbiljetten ..	" 101.442.000,—	" 102.431.000,—
Aan zilverbons	" 41.350.530,50	" 41.844.313,—

JAVASCHE BANK.

Vooruaamste posten in duizenden guldens.

Naast de per mail ontvangen gegevens worden de telegrafisch bekend geworden totaalcijfers der obligo's en uitzettingen en het beschikbaar metaalsaldo van latere data opgenomen.

Data	Goud	Zilver	Bank- biljetten	Andere opeischb. schulden
27 Dec. 1919.....	***	***	414.500	
20 " 1919.....	***	***	414.000	
13 " 1919.....	***	***	415.000	
8 Nov. 1919.....	169.053	3.164	304.382	103.749
1 " 1919.....	166.900	3.032	301.159	116.294
25 Oct. 1919.....	166.965	3.005	300.940	108.512
20 " 1919.....	167.012	2.814	295.708	117.588
28 Dec. 1918.....	108.017	14.376	197.634	99.237
29 Dec. 1917.....	86.824	18.548	168.026	66.280
25 Juli 1914.....	22.057	31.907	110.172	12.634

Data	Dis- conto's	Wissels, buiten N.-Ind. betaalbaar	Beleeningen	Diverse rekeningen ¹⁾	Beschik- baar metaal- saldo	Dek- kings- percen- tage
27 Dec. 1919		196.000	***	***	92.250	***
20 " 1919		194.000	***	***	92.250	***
13 " 1919		201.500	***	***	90.750	***
8 Nov. 1919	13.628	14.677	173.420	44.722	90.852	42
1 " 1919	12.368	13.945	189.081	42.407	86.700	41
25 Oct. 1919	12.686	14.272	187.526	35.564	88.354	42
20 Dec. 1919	13.168	13.933	191.152	35.581	87.341	41
28 Dec. 1918	8.533	18.045	82.954	14.436	63.325	41
29 Dec. 1917	7.523	33.789	70.762	23.028	58.511	45
25 Juli 1914	7.259	6.895	47.984	2.228	4.842 ²⁾	44

¹⁾ Sluitpost der activa. ²⁾ Op de basis van $\frac{2}{5}$ metaaldekking.

SURINAAMSCH-BANK.

Vooruaamste posten in duizenden guldens.

Data	Metaal	Circulatie	Andere opeischb. schulden	Disconto's	Dis. rekeningen ¹⁾
15 Nov. 1919 ..	1.059	1.635	1.131	1.518	496
8 " 1919 ..	1.060	1.667	1.114	1.536	465
1 " 1919 ..	1.058	1.658	1.220	1.537	497
25 Oct. 1919 ..	955	1.642	1.207	1.572	506
16 Nov. 1918 ..	921	1.627 ²⁾	1.181	1.263	151
17 Nov. 1917 ..	614	1.199	1.036	1.049	1.019
25 Juli 1914 ..	645	1.100	560	735	396

¹⁾ Sluitpost der activa. ²⁾ Hiervan zilverbons 274 dz. gld.

BUITENLANDSCHE BANKSTATEN.

Aan het eind van ieder kwartaal wordt een overzicht gegeven van enkele niet wekelijks opgenomen bankstaten.

BANK VAN ENGELAND.

Vooruaamste posten, onder bijvoeging der Currency Notes, in duizenden pond sterling.

Data	Metaal	Circulatie	Currency Notes.		
			Bedrag	Goudd.	Gov. Sec.
31 Dec. 1919	91.342	91.350	358.152	28.500	337.537
26 " 1919	91.392	92.149	358.231	28.500	339.367
17 " 1919	91.499	90.300	348.373	28.500	320.463
10 " 1919	91.660	88.581	343.293	28.500	324.533
1 Jan. 1919	79.976	70.190	323.241	28.500	305.133
2 Jan. 1918	59.199	46.591	212.451	28.500	187.629
22 Juli 1914	40.164	29.317	—	—	—

Data	Gov. Sec.	Other Sec.	Public Depos.	Other Depos.	Reserve	Dek- kings- percen- tage ¹⁾
31 Dec. '19	92.469	106.778	19.213	180.638	18.442	9,20
26 " '19	68.175	85.179	20.338	133.361	17.693	11,50
17 " '19	68.189	76.860	21.538	125.312	19.649	13,38
10 " '19	77.205	77.074	20.174	137.694	21.526	13,63
1 Jan. '19	124.304	106.473	26.306	214.894	28.236	11,70
2 Jan. '18	70.834	106.481	32.075	158.411	31.058	16,30
22 Juli '14	11.005	33.633	13.735	42.185	29.297	52 $\frac{1}{2}$

¹⁾ Verhouding tusschen Reserve en Deposits.

DUITSCH-BANK.

Vooruaamste posten, onder bijvoeging der Darlehens-kassenscheine, in duizenden Mark.

Data	Metaal	Daaraan Goud	Kassen- scheine	Circu- latie	Dek- kings- percen- tage ¹⁾
23 Dec. '19	1.110.279	1.089.497	10.511.033	34.126.605	34
15 " '19	1.110.664	1.089.613	10.094.977	32.875.631	34
6 " '19	1.112.598	1.091.265	9.926.549	32.460.351	34
29 Nov. '19	1.111.848	1.090.519	9.741.397	31.905.815	34
23 Dec. '18	2.282.776	2.262.629	4.896.872	21.124.313	34
23 Dec. '17	2.569.373	2.405.992	1.166.811	11.026.037	34
23 Juli '14	1.691.398	1.356.857	65.479	1.890.895	93

¹⁾ Dekking der circulatie door metaal en Kassenscheine.

Data	Wissels	Rek. Crt.	Darlehenskassenscheine	
			Totaal uitgegeven	In kas bij de Reichsbank
23 Dec. 1919	34.848.713	11.146.956	24.191.100	10.472.800
15 " 1919	34.371.362	10.953.684	23.638.300	10.063.900
6 " 1919	32.772.612	9.688.711	23.271.100	9.896.700
29 Nov. 1919	34.266.286	11.137.577	22.646.700	9.711.700
23 Dec. 1918	24.459.084	11.483.870	15.214.000	4.894.000
23 Dec. 1917	12.618.156	6.635.153	7.373.700	1.154.500
23 Juli 1914	750.892	943.964	—	—

OOSTENRIJSCH-HONGAARSCH-BANK.

Vooruaamste posten in duizenden Kronen.

Data	Metaal en buitel. goud- wissels	Disc. en beleeningen	Bijzondere schuld van Oostenrijk en Hongarije	Bank- biljetten	Rek. Crt. saldi
15 Dec. '19	298.143	16.804.017	32.954.000	52.034.816	7.705.242
7 " '19	308.113	16.051.885	32.954.000	51.798.651	6.584.789
29 Nov. '19	318.158	15.846.140	32.954.000	51.344.147	7.474.540
23 " '19	319.502	14.974.374	32.954.000	50.916.077	7.137.876
23 Juli '14	1.589.267	954.356	—	2.159.759	291.270

¹⁾ waarvan 232.732 goud, 8.642 buitenlandse goudwissels en 56.769 munt- en muntmateriaal zilver.

BANK VAN FRANKRIJK.

Voornaamste posten in duizenden francs.

Data	Goud	Waarvan in het Buitenland	Zilver	Te goed in het Buitenland	Buit.gew. voorsch. a/d. Staat
31 Dec. '19	5.578.950	1.978.278	265.703	***	25.850.000
26 " '19	5.578.523	1.978.278	268.035	778.615	28.500.000
18 " '19	5.577.925	1.978.278	272.160	796.711	25.600.000
11 " '19	5.577.647	1.978.278	276.308	836.593	26.100.000
2 Jan. '19	5.486.092	2.037.108	318.164	1.281.319	17.800.000
3 Jan. '18	5.355.517	2.037.108	246.828	810.331	12.700.000
23 Juli '14	4.104.390	—	639.620	—	—

Data als boven.	Wissels	Uitgestelde Wissels	Beleening	Bankbiljetten	Rek. Crt. Particulieren	Rek. Crt. Staat
	1.654.804	621.875	1.493.680	37.660.543	3.270.513	93.667
	1.268.239	626.438	1.451.457	37.274.540	3.120.796	76.497
	1.194.308	631.040	1.397.497	37.378.432	3.182.251	82.179
	1.114.619	635.900	1.385.146	37.677.945	3.053.251	94.195
	1.361.922	1.026.433	1.238.502	31.055.037	2.391.710	34.278
	810.331	1.137.679	1.220.629	22.789.123	2.777.721	336.604
	1.541.080	—	769.400	5.911.910	942.570	400.590

BANQUE NATIONALE DE BELGIQUE.

Voornaamste posten in duizenden francs.

Data	Metaal incl. buitnl. saldi	Beleening van buitnl. oorder.	Beleening van prom. d. provinc.	Binn. wissels en beleening	Circulatie	Rek. Crt. part.
31 Dec. '19	353.055	84.955	480.000	455.139	4.763.802	2.216.665
24 " '19	350.662	84.955	480.000	426.548	4.712.818	2.242.856
18 " '19	349.610	84.955	480.000	426.883	4.695.708	2.142.639
11 " '19	349.931	84.955	480.000	394.097	4.713.734	2.002.582

VEREENIGDE STATEN VAN NOORD-AMERIKA.

FEDERAL RESERVE BANKS.

Voornaamste posten in duizenden dollars.

Data	Goud	Waarvan voor dekking F. R. Notes	Waarvan in het buitenland	Zilver etc.	F.R. Notes in circulatie
5 Dec. '19	2.087.264	1.290.895	132.935	66.831	2.881.359
28 Nov. '19	2.093.641	1.282.311	135.696	66.020	2.852.277
21 " '19	2.119.315	1.284.561	142.195	67.657	2.817.173
14 " '19	2.133.260	1.298.405	146.176	66.846	2.808.456
6 Dec. '18	2.067.401	1.285.873	5.829	53.966	2.584.523
7 Dec. '17	1.631.358	701.424	52.500	51.949	1.110.537

Data	Wissels	Totaal Deposito's	Waarvan Kapitaal	Algem. Dekkingspercentage ¹⁾	Percent. Gouddekking circulatie
5 Dec. '19	2.622.327	2.681.820	86.973	45,0	46,4
28 Nov. '19	2.709.804	2.902.825	87.001	44,2	45,5
21 " '19	2.604.680	2.847.088	86.885	45,4	46,9
14 " '19	2.595.271	2.881.832	86.769	45,7	47,1
6 Dec. '18	2.235.190	2.354.390	80.304	52,3	51,5
7 Dec. '17	877.584	1.811.189	69.048	66,6	63,2

¹⁾ Verhouding tusschen: den totalen goudvoorraad, zilver etc., en de opeisbare schulden: F. R. Notes en netto deposito's met inbegrip van het kapitaal.

PARTICULIERE BANKEN AANGESLOTEN BIJ HET FED. RES. STELSEL.

Voornaamste posten in duizenden dollars.

Data	Aantal banken	Totaal uitgezette gelden en beleggingen	Reserve bij de F. R. banks	Totaal deposito's	Waarvan time deposits
28 Nov. '19	794	13.481.453	1.414.779	13.827.879	2.287.964
21 " '19	791	13.471.091	1.408.880	13.860.118	2.287.397
14 " '19	790	13.561.912	1.428.223	14.017.161	2.293.139
7 " '19	783	13.584.626	1.461.741	13.824.254	2.209.167
29 Nov. '18	754	18.587.832	1.192.264	11.600.640	1.461.098

EFFECTENBEURZEN.

Amsterdam, 5 Januari 1920.

Een overzicht over het verloop der internationale effectenmarkten over de laatste dagen moet op dit oogenblik noodzakelijkerwijze uiterst summier blijven. Sinds de jaarwisseling toch zijn nog slechts enkele dagen verlopen en dit zijn nog niet eens alle dagen geweest, waarop de beurzen geopend waren. Uit den aard der zaak zal dit eerste overzicht in het nieuwe jaar zich dan ook slechts met enkele bijzonderheden moeten bezig houden, in afwijking van de normale samenstelling.

Allereerst komt de markt te New York in beschouwing, die merkwaardig vast is verlopen. Ondanks de omstandigheid, dat de geldmarkt daar ter plaatse wederom teekenen van stroefheid heeft vertoond (zoodat de notering voor geld „on call” zelfs tot 25 pCt. op een enkelen dag is gestegen), heeft de fondsenmarkt blijk gegeven van sterk optimisme. Wellicht staat dit voor een deel in verband met het uitzicht op internationale hulp, dat geopend is door de aanneming der z.g. Edge-bill, waardoor het mogelijk is gemaakt, dat de Vereenigde Staten eenigszins beteekenende middelen ter beschikking van het uitgeputte Europa stellen, zonder dat de Staat rechtstreeks de risico's hiervan draagt. Er zal n.l. een company worden opgericht, die eigen obligaties uitgeeft ter plaatsing onder het publiek, welke obligaties, behalve het aandeelkapitaal der emittende maatschappij, natuurlijk ook de uit Europa te verkrijgen onderpanden als zekerheid zullen bezitten. De Federal Banks hebben het recht een deel van hunne deposito's in deze obligaties te beleggen, zoodat hier een instituut tot indirecte hulpverlening is geschapen. Wellicht moet hiermede ook in verband worden gebracht het bericht, dat de laatste dagen tot ons is doorgedrongen, dat reeds een crediet van 17 milliard dollar ter beschikking van België en Frankrijk is gesteld. Het is zonder eenigen twijfel van groote importantie, dat eindelijk eens een aanvang wordt gemaakt met den opbouw van het economisch leven in Europa en het kan niet anders of de Vereenigde Staten moeten vroeger of later de vruchten hiervan in den vorm van belangrijke bestellingen en van vergrooten export gaan ondervinden. In ieder geval blijkt de effectenmarkt de vooruitzichten gunstig op te vatten, waartoe ook heeft medegewerkt de verbetering van de wisselkoersen van Engeland en Frankrijk.

De kwestie van de teruggave der spoorwegen is nog niet volkomen opgelost, al heeft President Wilson bepaald, dat deze teruggave aan de aandeelhouders thans definitief binnen enkele maanden zal moeten plaats hebben. Waarschijnlijk zal het er toe moeten komen, dat de Regeering een grooter bedrag dan oorspronkelijk was bepaald, ter beschikking van de noodlijdende systemen zal stellen, daar anders het gevaar van een faillissement voor zeer vele ondernemingen, gezien de ontvangstaten van de laatste maanden, geenszins denkbeeldig kan worden genoemd. In verband met deze onzekerheid is de animo voor spoorwegwaarden dan ook niet al te groot gebleven.

De beurzen van het Continent hebben alle een min of meer gelijkmatig aanzien gehad. Als gevolg van de vacantiedagen waren de omzettingen meestentijds slechts van geringen omvang, doch de stemming is vast gebleven. Vooral voor Londen was dit opmerkelijk met betrekking tot rubber- en petroleumwaarden, welke beide rubrieken van een goede koersverheffing hebben kunnen profiteren.

Te Berlijn was de tendens bij de jaarwisseling eveneens gedeceideerd vast, ondanks de zwarte toekomstbeschouwingen, die allerwegen overheersend zijn geweest. Hiertegenover werd echter gesteld de verwachting, dat thans toch wel binnen afzienbaren tijd eenige hulp ten aanzien der valuta en van den import van de meest noodzakelijke grondstoffen zal worden verleend.

Te onzent heeft de beurs een zeer merkwaardig verloop gehad. Reeds in de laatste dagen van het thans verlopen jaar had zich een duidelijke hausse-stemming afgeteekend, die echter in de eerste dagen van het nieuwe jaar sterker werd gemarkeerd. Het is merkwaardig, dat niet slechts speculatieve, doch ook zuivere beleggingswaarden denzelfden loop van zaken te aanschouwen hebben gegeven. Zoo waren b.v. obligaties der Nederlandsche Staatsschuld zeer vast van stemming, zoodat de koersen aan het einde der berichtperiode een aanmerkelijke verbetering te aanschouwen geven. Hiertoe heeft echter ook medegewerkt de omstandigheid, dat de verkoopen voor Fransche en voor Engelsche rekening voorloopig tot een einde zijn gekomen. De markt ondervond derhalve geen druk meer van deze zijde en dit, gevoegd bij de grootere vraag uit het publiek op de lagere koersen, heeft de afdeling voor inheemsche staatsfondsen sterk gestimuleerd. Van de buitenlandsche soorten heeft geen in het bijzonder de aandacht getrokken.

	30 Dec.	2 Jan.	5 Jan.	Rijzing of daling.
5 %/o Ned. W. Sch.	88 ¹ / ₁₀	89 ¹⁵ / ₁₀	90 ¹ / ₄	+ 2 ¹ / ₁₀
4 ¹ / ₂ %/o " " " 1916	83 ¹⁵ / ₁₀	84	86 ¹ / ₂	+ 2 ¹ / ₁₀
4 %/o " " " 1916	76	77 ³ / ₄	78	+ 2
3 ¹ / ₂ %/o " " "	60 ¹ / ₄	60 ³ / ₈	60 ¹ / ₄	+ 1/2
3 %/o " " "	51 ³ / ₄	52	52 ¹ / ₄	+ 1/2
2 ¹ / ₂ %/o Cert. N. W. S.	47 ¹ / ₈	47 ¹ / ₈	47 ³ / ₈	+ 5/8
5 %/o Oost-Indië 1915	90	90	90	
4 %/o Hongarije Goud	7 ¹ / ₄	7 ¹ / ₄	10 ¹ / ₄	+ 3
4 %/o Oostenr. Kronrente	5 ¹¹ / ₁₆	8 ¹ / ₄	7 ⁷ / ₈	+ 2 ³ / ₁₆
5 %/o Rusland 1906	18 ¹ / ₈	18 ¹ / ₈	18 ¹ / ₈	
4 ¹ / ₂ %/o Iwangerod Dombr. . . .	15	15	15	
4 %/o Rusland Cons. 1880	15 ¹ / ₂	15 ¹ / ₂	9	- 6 ¹ / ₂
4 %/o Rusl. bij Hope & Co.	15 ¹ / ₁₀	15 ¹ / ₁₀	15 ¹ / ₁₀	
4 %/o Servië 1895	22	25	25	+ 3
4 ¹ / ₂ %/o China Goud 1898	55 ¹ / ₂	55 ¹ / ₂	56 ³ / ₈	+ 1 ¹ / ₈
4 %/o Japan 1899	53	55 ¹ / ₄	55 ¹ / ₄	+ 2 ¹ / ₄
4 %/o Argentinië Buitenl. . . .	50	50	50	
5 %/o Brazilië 1895	56 ¹ / ₄	56 ¹ / ₄	48	- 8 ¹ / ₄
5 %/o " 1913	64	64	64	

De locale afdelingen hebben alle blijk gegeven van een zeer optimistische opvatting. Weliswaar waren het oorspronkelijk *suikerwaarden*, die de leiding van de opgaande beweging namen, doch reeds spoedig hebben de overige afdelingen zich hierbij aangesloten. Dit heeft echter niet tot den laatsten dag der berichtperiode standgehouden. Juist heden is een zeer gevoelige reactie over de geheele linie ingetreden, die weliswaar geen duidelijk aanwijsbare oorzaken heeft gehad, doch die toch niet heeft nagelaten de markt te verontrusten. Verschillende geruchten deden de ronde, o.a. omtrent een mogelijke staking van de werklieden der Gemeente Amsterdam, een aftreden der Deutsche Regeering, enz., alle niet te controleeren, doch van verontrustend aard. De markt, die zich juist langzamerhand begon te herstellen van de schokken, haar toegebracht bij gelegenheid van de jongste reactie, werd hierdoor weder uit haar voegen gerukt, waardoor dan ook vrij omvangrijke koersverliezen zijn ontstaan. Het is echter tekenend voor het uiterst krachtige herstel, dat in de vorige dagen heeft plaats gehad, dat de slotkoersen toch alle zeer veel boven die van de vorige berichtperiode uitsteken.

Zooals reeds is opgemerkt, is de opgewekte stemming van suikerwaarden uitgegaan en deze hebben zich dan ook op het verhoogde niveau goed kunnen handhaven. De berichten omtrent de plannen tot verhooging der minimum-verkoop-prijzen door de Java-Suiker-Productenten-Vereeniging, voor zoover het de nog onverkochte oogsten betreft, heeft de gedachte aan nog omvangrijker winsten, dan reeds werd aangenomen, doen postvatten. Dientengevolge ontstond groote vraag voor aandelen Handelsvereeniging „Amsterdam”, Cultuur-Maatschappij der Vorstenlanden, enz., terwijl ook de minder courant verhandelde waarden, als Javasche Cultuur Maatschappij, in den algemeenen tendens konden deelen.

Naast suikerwaarden waren het *rubberaandeelen*, die, in aansluiting aan de stemming te Londen en aan den verhoogden marktprijs voor het ruwe product, de aandacht tot zich konden trekken. In aandelen Rubber Cultuur Maatschappij „Amsterdam” vonden groote omzetten plaats. Wel moesten de toonaangevende soorten ook hier heden een gedeelte van hun avance prijsgeven, doch de grondtoon bleef beter dan bij de overige afdelingen het geval was.

Van de *handelsvennootschappen* waren de pas geïntroduceerde aandelen Koloniale Tabak Import Maatschappij voorh. G. Klomp, tot sterk verhoogde koersen gevraagd. Industriële aandelen waren doorgaans beter van toon, vooral voor aandelen Insulinde Oliefabrieken.

De *tabaksmarkt* heeft geen aanleiding tot bijzondere opmerkingen gegeven. De variaties bleven binnen enge grenzen beperkt, terwijl de omzetten eveneens van geringe betekenis waren.

De *petroleumafdeling* ondervond de werking van de optimistische tendens aan de buitenlandsche beurzen, althans voor zooverre het aandelen Koninklijke Petroleum Maatschappij gold. Deze werden voor buitenlandsche rekening sterk gevraagd, zoodat de koersen aanmerkelijk konden montereen. De overige soorten der afdeling sloten zich bij deze richting aan, allereerst de met de „Koninklijke” gelieerde soorten, als aandelen Dordtsche Petroleum, doch voorts ook aandelen Geconsolideerde.

	30 Dec.	2 Jan.	5 Jan.	Rijzing of daling.
Amsterdamsche Bank	188 ¹ / ₂	188 ¹ / ₂	188 ¹ / ₂	
Ned. Handel-Mij. cert. v. aand.	225	222	225 ¹ / ₁₀	+ 1/10
Rotterd. Bankvereeniging. . .	143 ¹ / ₂	145 ¹ / ₂	146	+ 2 ¹ / ₂
Amst. Superfosfaatfabriek. . .	130 ¹ / ₄	130 ¹ / ₈	131 ¹ / ₄	+ 1

	30 Dec.	2 Jan.	5 Jan.	Rijzing of daling.
Van Berkel's Patent	135 ¹ / ₄	135 ¹ / ₄	137 ¹ / ₂	+ 2 ¹ / ₄
Insulinde Oliefabriek	227 ¹ / ₂	237	239	+ 11 ¹ / ₂
Jurgens' Ver. Fabr. pr. aand.	100 ¹ / ₄	100 ¹ / ₄	100	- 3/4
Ned. Scheepsbouw-Mij.	141 ³ / ₄	141 ³ / ₄	142 ³ / ₄	+ 1
Philips' Gloeilampenfabriek	850	850	850 ¹ / ₂	+ 1/2
R. S. Stokvis & Zonen	558	558	565	+ 7
Vereenigde Blikfabrieken. . .	132 ¹ / ₄	132 ¹ / ₄	133	+ 3/4
Compania Mercantil Argent.	259 ¹ / ₄	262 ¹ / ₄	271 ¹ / ₂	+ 12 ¹ / ₄
Cultuur-Mij. d. Vorstenland.	285 ⁷ / ₈	290 ³ / ₈	293	+ 7 ¹ / ₈
Handelsver. Amsterdam . . .	626 ³ / ₄	627	636 ¹ / ₂	+ 9 ³ / ₄
Holl. Transatl. Handelsver.	114 ¹ / ₂	114 ¹ / ₂	114 ¹ / ₂	
Liude Teves & Stokvis	196	196	202 ¹ / ₂	+ 6 ¹ / ₂
Van Nierop & Co's Handel-Mij	183	183	184 ¹ / ₂	+ 1 ¹ / ₂
Tels & Co's Handel-Mij	139 ¹ / ₂	139 ¹ / ₂	141 ¹ / ₂	+ 2
Gecons. Holl. Petroleum-Mij.	281 ¹ / ₂	286 ¹ / ₂	287	+ 5 ¹ / ₂
Kon. Petroleum-Mij.	801 ³ / ₄	827 ¹ / ₄	841 ¹ / ₂	+ 33 ³ / ₄
Orion Petroleum-Mij.	70	70 ¹ / ₄	70	
Steaun Romana Petr.-Mij. . . .	145	145	145	
Amsterdam-Rubber-Mij.	245 ³ / ₄	257	258	+ 12 ¹ / ₄
Nederl.-Rubber-Mij.	119 ¹ / ₂	119 ¹ / ₂	122	+ 2 ¹ / ₂
Oost-Java-Rubber-Mij.	330	340	347 ¹ / ₂	+ 17 ¹ / ₂
Deli-Maatschappij	443 ¹ / ₂	449	454 ¹ / ₂	+ 3/4
Medan-Tabak-Maatschappij.	225	226	229 ¹ / ₂	+ 4 ¹ / ₂
Senembah-Maatschappij	440	445	447 ¹ / ₂	+ 7 ¹ / ₂

Scheepvaartwaarden hielden zich aanvankelijk eenigszins op den achtergrond met uitzondering dan van enkele aandelen, als Holland Amerika Lijn, doch reeds spoedig ontwikkelde zich ook hier goede belangstelling, zoodat het gansche terrein der scheepvaart-aandelen door de opgaande richting werd bestreken. Hoewel de afdeling zich niet aan den deprimeerenden invloed van de heden circulerende geruchten heeft kunnen onttrekken, bleven de slotkoersen in de meeste gevallen zich sterk boven die van de vorige week bewegen.

	30 Dec.	2 Jan.	5 Jan.	Rijzing of daling.
Holland-Amerika-Lijn	481	481 ¹ / ₄	491 ¹ / ₂	+ 10 ¹ / ₂
" " „ gem.eig.	464 ¹ / ₂	467 ¹ / ₂	474	+ 9 ¹ / ₂
Holland-Gulf-Stoomv.-Mij. . . .	284	280	284	
Holl. Alg. Atl. Stoomv.-Mij.	165	170	177 ¹ / ₂	+ 12 ¹ / ₂
Hollandsche Stoomboot-Mij.	245	245 ¹ / ₂	245 ³ / ₄	+ 3/4
Java-China-Japan-Lijn.	332 ³ / ₄	336 ³ / ₄	339 ³ / ₄	+ 6 ³ / ₄
Kon. Hollandsche Lloyd	184	187	192 ³ / ₄	+ 8 ³ / ₄
Kon. Ned. Stoomv.-Mij.	244 ¹ / ₄	246 ³ / ₄	246 ³ / ₄	+ 2 ¹ / ₂
Kon. Paketvaart-Mij.	238 ¹ / ₂	242	246 ³ / ₄	+ 8 ¹ / ₄
Maatschappij Zeevaart	345	345	345	
Nederl. Scheepvaart-Unie. . . .	297	300 ³ / ₄	307	+ 10
Nievelt Goudriaan	555	555	580	+ 25
Rotterdamsche Lloyd.	308 ¹ / ₂	308	317	+ 8 ¹ / ₂
Stoomv.-Mij. „Hillegersberg”	330	330	339	+ 9
" " „Nederland”	367 ¹ / ₂	371 ¹ / ₂	373 ¹ / ₂	+ 6
" " „Noordzee”	150 ¹ / ₈	151	157 ³ / ₈	+ 7 ³ / ₈
" " „Oostzee”	320	320	320	

De *Amerikaansche markt* heeft meer belangstelling kunnen trekken dan in de laatste weken het geval is geweest. De houding van Wallstreet werd te onzent zeer gereedelijk overgenomen; vooral voor Marinewaarden was de interesse vrij groot.

	30 Dec.	2 Jan.	5 Jan.	Rijzing of daling.
American Car & Foundry. . . .	150 ¹ / ₁₆	150 ¹ / ₁₆	154 ¹⁵ / ₁₆	+ 4 ³ / ₈
Anaconda Copper	132 ⁷ / ₈	140	140 ¹ / ₂	+ 7 ³ / ₈
Un. States Steel Corp.	113 ¹ / ₂	114 ¹¹ / ₁₆	116 ⁷ / ₁₀	+ 3 ¹ / ₁₆
Atchison Topeka	89 ⁷ / ₈	89 ⁷ / ₈	90 ¹ / ₂	+ 5/8
Southern Pacific	107 ¹⁵ / ₁₆	110	110	+ 2 ¹ / ₁₆
Union Pacific	134	132 ¹ / ₂	136	+ 2
Int. Merc. Marine afgest.	52 ⁵ / ₁₀	52 ³ / ₄	56 ³ / ₄	+ 4 ⁷ / ₁₀
" " " " prefs.	164 ⁷ / ₈	167 ¹ / ₈	170	+ 5 ¹ / ₈

De *geldmarkt* is na een aanvankelijke stroefheid in verband met de jaarwisseling wat ruimer geworden; geld op prolongatie ongeveer 4¹/₂ pCt.

GOEDERENHANDEL.

GRANEN.

6 Januari 1920.

Oogstberichten uit West-Europa blijven minder gunstig dan zij eenige weken geleden waren. Schade door overmatigen regenval, veranderlijk weder met weligen groei van onkruid en verder gebrek aan meststoffen en arbeidskrachten zijn de oorzaken der minder optimistische verwachtingen. Slechts uit Duitschland verneemt men nu eenige verbetering van de in November zoo slechte vooruitzichten. De vroegtijdige vorst en sneeuw schijnen minder schade te

hebben berokkend dan men gevreesd had. Berichten over wintertarwe in de Vereenigde Staten zijn den laatsten tijd dikwijls tegenstrijdig, doch het schijnt wel vast te staan, dat afwisselende vorst en dool in vele streken een ongunstigen invloed hebben uitgeoefend, zoodat dit jaar veel „winterkilling” verwacht wordt.

In Argentinië is op de in ons vorig verslag vermelde droogteperiode weder regen gevolgd, welke voor de maïs gunstig, doch voor den oogst van tarwe en haver zeer onwelkom was. In Australië is verdere regen gevallen, terwijl ook Britsch-Indië regen meldt. In dit laatste land werd juist in den laatsten tijd over te sterke droogte geklaagd.

De graanmarkten in West-Europa waren in de afgelopen week weder vrij levendig, doch de prijzen worden meestal meer genegeerd door de vrachtenmarkt en de sterk fluctuerende valuta's dan door de prijsschommelingen in de exportlanden. Vrachten zijn vast, ondanks de omstandigheid, dat de in de wereld beschikbare scheepsruimte met rassche schreden weder den omvang van vóór den oorlog nadert. Nu echter de uitvoer van kolen uit Noord-Amerika weder is aangevangen, wordt daarvoor op veel scheepsruimte beslag gelegd. Tevens ondervinden in vele, vooral Europeesche, havens de schepen tegenwoordig wegens gebrek aan opslagruimte en arbeidskrachten zeer groote vertraging, hetgeen een economisch gebruik der beschikbare schepen ten zeerste belemmert.

Voor de Europeesche tarwevoorziening blijft de aandacht vooral gevestigd op Argentinië. Men berekent, dat van den nieuwen oogst 2½ miljoen tons voor uitvoer beschikbaar zal zijn, waarbij ongeveer 1 miljoen tons overschot van den vorigen oogst dient te worden geteld. Het is nauwelijks aan te nemen, dat die geheele hoeveelheid in het jaar 1920 kan worden verscheept. Tengevolge van regenachtig weder zijn de tarweprijzen in Argentinië gedurende de afgelopen week vrij belangrijk gestegen, doch deze verhooging kan nauwelijks als blijvend worden beschouwd.

In de Vereenigde Staten is de tarwemarkt vast en prijzen, vooral voor goede soorten, zijn gestegen tot ver boven den door de regeering gearandeerden prijs. De Amerikaanse molenaars werpen begeerte blikken op de goede Canadeesche tarwe en misschien staat het hiermede in verband, dat de Canadeesche regeering den prijs voor tarwe met 50 cent per bushel heeft verhoogd. Het is niet na te gaan in hoeverre deze prijsverhoging den Canadeeschen boeren ten goede komt en in hoeverre de Europeesche, speciaal Engelsche, consument haar te dragen heeft, want het is niet met nauwkeurigheid bekend, voor welk gedeelte van den oogst de Canadeesche regeering reeds tot vroegere prijzen had gecontracteerd. Het schijnt echter, dat dit voor verreweg het grootste gedeelte van den oogst het geval was. Prijzen van Amerikaansche tarwe blijven, ondanks de hogere vracht, welke van Argentinië en Australië wordt betaald, nog steeds zeer veel boven die van Argentijnsche en Austra-

lische tarwe. De kans, dat de Vereenigde Staten zonder verlies hunne tarwe zullen kwijtrakten, blijkt echter den laatsten tijd iets verbeterd te zijn; niet slechts door leveringen op crediet aan noodlijdende Europeesche landen, maar ook door het gebrek aan beschikbare scheepsruimte, hetwelk de groote Europeesche verbruikers wegens de kortere zeereis nog steeds dwingt, een flink gedeelte hunner behoefte in Noord-Amerika te dekken. Tengevolge van de verbetering in het spoorwegverkeer door de vermeerdering der kolenproductie waren in den laatsten tijd de aanvoeren aan de Amerikaansche graanmarkten weder grooter. In die richting werkt ook de door de Amerikaansche regeering weder ingestelde voorkeur, die graan bij het spoorwegvervoer geniet. Voor tarwe heeft de vermeerderde aanvoer geene prijsdaling veroorzaakt, doch voor maïs is dit wel het geval. Met sterke fluctuaties is de maïsprijs te Chicago ten slotte vrij belangrijk gedaald. Tot exportzaken van eenige beteekenis naar Europa geeft die daling nog steeds geene aanleiding; slechts naar Engeland kwamen eenige kleine zaken tot zeer hooge prijzen tot stand. Overigens bepaalt men zich tot den invoer van La Plata-maïs, waarin naar vrijwel alle daarvoor in aanmerking komende landen weder belangrijke zaken werden gedaan. Naar Scandinavië, Nederland en België vonden deze zaken tot stijgende prijzen plaats in verband met vaste vrachten en lagere valuta's. De naar Engeland betaalde prijzen bewogen zich in dalende richting als gevolg van verlaging der officieele vrachten.

Voor lijnzaad is in Argentinië de prijs in de afgelopen week niet verder gedaald; de regen heeft zelfs eenige prijsverhoging veroorzaakt. Zaken naar Europa waren niet omvangrijk. De weifelende houding der koopers houdt verband met de omstandigheid, dat de situatie eigenlijk geheel wordt beheerscht door de vraag, in hoeverre Amerika met zijne groote inkoop in Argentinië zal voortgaan.

Vermelding verdient nog, dat men zich in Zuid-Rusland gereed schijnt te maken tot den uitvoer van graan. Er schijnt sprake te zijn van uitvoerconsenten voor ongeveer 100.000 tons gerst, terwijl ook spoedige tarweuitvoer voorspeld wordt. Voor dezen uitvoer komen slechts partijen in aanmerking, welke in of nabij de havens liggen, omdat het binnenlandsche vervoer nog totaal ontreederd is. Tevens zal bij verderen voortgang van het succes der Moskousche regeering de kans op uitvoer er zeker niet op verbeteren.

Ook de Roemeensche berichten wijzen niet op de waarschijnlijkheid van spoedige tarweverschepingen. Niet meer dan 1/3 der normale oppervlakte is uitgezaaid, terwijl voor voorjaarsuitzaai niet genoeg tarwe beschikbaar is. Men schijnt pogingen te doen om die uit Argentinië of Noord-Amerika te importeeren, doch de daarvoor nog beschikbare tijd is uiterst beperkt.

Nederland. Aan de Nederlandsche markten blijft de vraag beter dan eenigen tijd geleden het geval was. Het aanbod van spoedig leverbare maïs is zeer beperkt en de

Noteringen.

Data	Chicago			Buenos Ayres		
	Tarwe Jan.	Maïs Jan.	Haver Mei	Tarwe Jan.	Maïs Jan.	Lijnzaad Febr.
3 Jan. '20	226	134 3/8	83 3/8	13,60	6,55	20,55
27 Dec. 19	226 ¹⁾	134 3/4 ¹⁾	80 1/4 ¹⁾	13,10 ²⁾	6,45 ²⁾	19,65
3 Jan. '19	226	143 1/2	71 3/8	11,85 ⁴⁾	5,35 ⁴⁾	18,75 ⁵⁾
3 „ '18	226	127	76 1/8	12,95 ⁴⁾	6,80	16,85
3 „ '17	226	97 5/8 ⁵⁾	57 1/2	13,40 ⁵⁾	10,20 ⁵⁾	22,20
20 Juli '14	82 ¹⁾	56 3/8 ¹⁾	36 1/2 ¹⁾	9,40 ²⁾	5,38 ²⁾	13,70 ²⁾

¹⁾ per Dec. ²⁾ per Sept. ³⁾ per Jan. ⁴⁾ per Febr. ⁵⁾ per Maart ⁶⁾ per Mei.

Locoprijzen te Rotterdam/Amsterdam.

Soorten.	5 Jan. 1920	29 Dec. 1919	5 Jan. 1919
Tarwe	—	—	—
Rogge (No. 2 Western) ..	—	—	—
Maïs (La Plata)	358,—	340,—	—
Gerst (48 lb. feeding)	440,—	440,—	—
Haver (38 lb. white clipped)	22,—	21,—	—
Lijnkoeken (Noord-Ame- rika van La Plata-zaad)	267,50	260,—	—
Lijnzaad (La Plata)	810,—	820,—	—

TOTAAL AANVOEREN in tons van 1000 K.G.
voor verbruik in Nederland.

Van 1 Januari—31 December 1919.

Artikelen.	Rotterdam.	Amsterdam.	Totaal.	Totaal 1918.
Tarwe	237.141	152.997	390.138	143.444
Rogge	15.960	25.653	41.613	—
Boekweit	4.170	—	4.170	—
Maïs	217.369	29.633	247.002	4.590
Gerst	72.130	63.065	135.195	—
Haver	43.657	7.633	51.290	—
Lijnzaad	90.290	27.796	118.086	—
Lijnkoeken	88.647	670	89.317	—
Tarwemeel	48.885	37.435	86.320	8.014
And. meelsoorten	87.109	10.708	47.817	29.387

TOTAAL AANVOEREN in tons van 1000 K.G.
voor verbruik in Buitenland.

Van 1 Januari—31 December 1919.

Artikelen.	Rotterdam.	Amsterdam.	Totaal.	Totaal 1918.
Tarwe	230.143	—	230.143	420.621
Maïs	14.372	—	14.372	99.000
Rogge	56.712	—	56.712	5.174
Tarwemeel	144.506	—	144.506	92.338
Gerst	62.537	—	62.537	29.834
Haver	123.757	—	123.757	—
Lijnzaad	2.690	—	2.692	—
Lijnkoeken	2.412	—	2.412	—
And. meelsoorten	122.238	—	122.238	56.606

prijzen konden zich in de afgelopen week belangrijk verbeteren. Latere posities ondervonden daarvan eveneens den invloed. Van groot belang zijn daarin de zaken echter niet. De regering blijft voortgaan met hare verkoopen van maïs en verkocht gisteren te Amsterdam 5000 tons voor verschillende prijzen van gemiddeld ongeveer f 340 veilingconditiën. Zij kocht in de laatste dagen van 1919 circa 70.000 tons Argentijnsche tarwe ter verlading met door haar opgevorderde schepen en blijft gelukkig in de gelegenheid zich onafhankelijk van de Vereenigde Staten van voldoende tarwe te voorzien. Dezer dagen is in Nederland het uitvoerverbod van haver, rogge, gerst en enkele andere graansoorten (doch niet van maïs) opgeheven. Het is echter de vraag of deze maatregel tot zaken van beteekenis zal leiden.

KATOEN.

Marktbericht van de Heeren Sir Jacob Behrens & Sons,
Manchester, d.d. 3 December 1919.

Fluctuaties in Amerikaansche katoen zijn gedurende de afgelopen week minder hevig geweest en prijzen zijn vrijwel onveranderd. New York sloot gisteren hooger tengevolge van het feit, dat de werkstakingen in de fabrieken van New-England geëindigd waren, zoodat voor December een prijs van 39,70 werd bereikt, het hoogste punt tot nu toe voor dit seizoen. De algemeene stemming is bullish, ook door de groote verkoopen in Liverpool en de berichten, dat het slechte weer in het Zuid-Westen het plukken moeilijk maakt, terwijl ook de vaste stemming in Wallstreet gunstig op de markt werkt. De fluctuaties in Egyptische katoen zijn zeer groot geweest en hebben zelfs 4 à 500 punten in een dag bedragen, hoofdzakelijk tengevolge van den politieke toestand in Egypte, welke nog zeer onzeker schijnt, zoodat de notering in Liverpool tenslotte 9 d. hooger sloot.

Amerikaansche garens zijn opnieuw duurder, hoewel de vraag wat minder levendig is, niettegenstaande er toch nog geregeld zaken worden afgesloten, zowel voor binnenlandsch gebruik als voor export. De fijnere nummers van Amerikaansche garens zijn zeer sterk gestegen, voornamelijk door de hooge prijzen voor stapelkatoen, zoodat bij de fijnere nummers het verschil tusschen Amerikaansche en Egyptische garens niet groot meer is. Indië heeft opnieuw orders geplaatst en China toont belangstelling voor 42/2, terwijl ook de vraag van het Continent blijft voortduren. Egyptische garens zijn zeer veel duurder in verband met de stijging van ruwe katoen en bovendien zeer onregelmatig in prijs.

Wat de doekmarkt betreft, is er weinig nieuws, ook al omdat zaken zeer moeilijk worden bij de voortdurende prijsstijging. Voor fijne goederen vooral is de prijs bijzonder hoog en waarschijnlijk meer, dan de afnemers-kunnen betalen. De markt is daardoor wat rustiger, omdat vele koopers er de voorkeur aan geven voorloopig nog eens te wachten. Er worden echter nog steeds zaken afgesloten voor verschillende overzeesche markten, daar men ook vrees anders nog meer te moeten betalen.

Manchester, d.d. 10 December 1919.

Prijzen van Amerikaansche katoen hebben gisteren een nieuw record bereikt en wel toen Mid. American genoteerd stond op 26,02 te Liverpool, tegen de vorige hoogste notering van 25,93 op 5 Nov. Het Amerikaansche Ginners-report van verleden Maandag geeft het aantal geginde balen tot 30 November als 8.833.000 aan tegen 9.571.414 verleden jaar. De zichtbare voorraad van Amerikaansche katoen is echter een miljoen balen groter dan verleden jaar en de hoeveelheid, die in Engeland voorradig en daarnaar zeilende is, is zeer voldoende. Noteeringen werden gisteren flauwer, hoofdzakelijk door den beteren wisselkoers. De vraag van den handel blijft echter goed. Er is weinig nieuws van Alexandrië. Door het slechte spoorwegvervoer komt de Egyptische katoen ook zeer onregelmatig binnen en door speculatieve aankopen hebben de prijzen een zeer hoog niveau bereikt.

Spinners van Amerikaansche garens volgen weer hetzelfde systeem van 1918 vóór den wapenstilstand door hun prijzen na elken verkoop te verhoogen. De algemeene vraag is nog steeds zeer voldoende en de verkoopen voor binnenlandsch gebruik blijven zeer groot. De exporthandel is levendig; voor Indië zijn verdere hoeveelheden ruwe en gevefde garens verkocht, terwijl China zeer hooge prijzen voor getwijnde garens betaalt voor spoedige levering en Japan zelfs 40er mule koopt, dat tot nu toe van daar in groote hoeveelheden werd uitgevoerd. Ook is de vraag van het Continent zeer voldoende en Egyptische garens zijn zoo

duur, dat de consument de tegenwoordige vraagprijzen bijna niet meer kan betalen.

Niettegenstaande de steeds stijgende prijzen van manufacturen worden er nog geregeld zaken gedaan. Verkoopers zijn niet op verdere orders gesteld en zouden er in vele gevallen de voorkeur aan geven enkele maanden door koopers met rust gelaten te worden, om zich uitsluitend te wijden aan de afdoening der oude contracten. Op de overige markten schijnt een dusdanige schaarschte aan manufacturen te heerschen, dat er nog steeds orders binnenkomen, die dan tegen zeer hooge vraagprijzen worden geboekt. Hoe lang deze toestand nog duren zal, valt moeilijk te zeggen, doch voorloopig schijnt er nog weinig kans op verbetering.

3 Dec. 10 Dec.

3 Dec. 10 Dec.

Liverpoolnoteringen (loco) T.T. op Indië . . . 2/2¹/₈ 2/3¹/₄
F.G.F. Sakellaridis 50,00 48,50 T.T. op Hongkong 5/0¹/₂ 5/1¹/₂
G.F. No. 1 Oomra 17,35 17,60 T.T. op Shanghai 7/4 7/4

Noteeringen voor Loco-Katoen.

(Middling Uplands).

	5 Jan. '20	29 Dec. '19	22 Dec. '19	6 Jan. '19	5 Jan. '18
New York voor Middling ..	39,25 c	39,25 c	39,25 c	31,30 c	32,40 c
New Orleans voor Middling	41,— c	40,— c	40,— c	30,75 c	30,88 c
Liverpool voor Middling	31,23 d	28,75 d	27,46 d	21,70 d ¹⁾	23,63 d ²⁾

¹⁾ Good Middling Texas.

²⁾ 4 Januari 1918 Good Middling.

Ontvangsten in, en uitvoeren van Amerikaansche havens.
(In duizendtallen balen.)

	1 Aug. '19 tot 2 Jan. '20	Ooreenkomstige perioden	
		1918	1917
Ontvangsten Gulf-Havens..	3882	2837	3546
Atlant. Havens			
Uitvoer naar Gr. Britannië	2898	996	1281
" " 't Vasteland.		789	704
" " Japan etc...		131	89

Voorraden in duizendtallen	2 Jan. '20	3 Jan. '19	4 Jan. '18
Amerik. havens.....	1551	1411	1325
Binnenland.....	1277	1392	1191
New York	?	116	147
New Orleans	?	434	365
Liverpool	856 ¹⁾	452	454

¹⁾ 3 Jan. 1920.

SUIKER.

Het nieuwe jaar begint met zeer vaste suikermarkten in alle productie- en consumptielanden.

De Regeeringscontrôle, waarvan men verwachtte, dat die in 1920 in de meeste landen opgeheven zoude worden, duurt in Engeland en de Vereenigde Staten voort — in Engeland is men zelfs weder tot eene verscherpte rantsoenering moeten overgaan. Deze bedraagt daar thans 6 ons per hoofd per week, terwijl aan fabrikanten 50 tot 75 pCt. van hun rantsoen in 1919 zal worden toegekend. De maximum-prijs voor z.g. vrije suiker, dus suiker behoorende aan importeurs en vóór 27 December ingevoerd, evenals voor American Granulated, is vastgesteld op Sh. 115 inclusief rechten, hetgeen ongeveer gelijk is aan Sh. 85/- c.i.f.; deze prijsbepaling geldt voorloopig tot 24 Januari.

In Amerika is de officieele prijs voor Centrifugals sedert 1 Januari verhoogd tot 13 c.

Op Java is oude oogstsuiker bijna niet meer te krijgen. Nadat uit den nieuwen oogst eenige partijen witte suiker tot de verhoogde trustlimite van f 33 afgedaan waren, bracht de trust hare verkooplimate op f 35 voor Supérieur, f 32 voor No. 16 en hooger en f 31,50 voor Muscovados.

De taxatie van den nieuwen Cuba-oogst door Guma bedraagt 4.436.000 tons en verschilt dus nauwelijks met Humeley's cijfer van 4.446.000 tons, terwijl Willett & Grey 4.300.000 taxeerden.

Cuba-statistiek:	1919	1918	1917
Ontv. der week tot 27 Dec.	57.000	21.815	23.636 tons
Totaal sed. 1 Dec.—27 Dec.	106.000	44.514	58.804 „
Werkende fabrieken	108	91	84 „
Export der week tot 6 Dec.	15.354	37.134	— „

NOTEERINGEN.

Data	Amsterdam per Januari	Londen			New York 96% Centrifugals
		Tates Cubes No. 1	White Javas feb.	Americ. Granu- lated cif.	
2 Jan. 1920....	f —	72/-	80/-	—	7,28
19 Dec. 1919....	„ —	72/-	71/-	—	7,28
2 Jan. 1919....	„ —	64/9	—	—	7,28
2 Jan. 1918....	„ —	58/9	—	—	—
21 Juli 1914....	„ 11 ¹³ / ₃₂	18/-	—	—	3,28

KOFFIE.

(Mededeeling van de Makelaars G. Duuring & Zoon, Kolff & Witkamp en Leonard Jacobson & Zonen).

Noteeringen en voorraden.

Data	Rio		Santos		Wisselkoers
	Voorraad	Prijs No. 7	Voorraad	Prijs No. 4	
3 Jan. 1920	326.000	11.025	1.611.000	13.800	17 ²⁸ / ₃₂
27 Dec. 1919	401.000	10.550	1.658.000	13.800	17 ²⁸ / ₃₂
20 „ 1919	377.000	10.475	1.657.000	13.800	17 ¹ / ₂
3 Jan. 1919	876.000	1 ¹)	5.266.000	1 ¹)	13 ¹¹ / ₃₂

Ontvangsten.

Data	Rio		Santos	
	Afgelopen week	Sedert 1 Juli	Afgelopen week	Sedert 1 Juli
3 Jan. 1920....	37.000	1.370.000	60.000	3.001.000
3 Jan. 1919....	37.000	1.018.000	160.000	4.588.000

1) niet genoteerd.

VERKEERSWEZEN.

IJMUIDEN.

Landen van herkomst	December 1919		December 1918	
	Aantal schepen	N. R. T.	Aantal schepen	N. R. T.
Binnenl. havens.	12	8.695	10	4.655
Groot-Brittannië	37	30.436	8	4.082
Duitschland....	18	6.112	—	—
Noorwegen....	2	1.214	10	4.406
Zweden.....	39	19.879	27	17.746
Denemarken..	1	526	6	1.315
Rusland-Oostzee- havens.....	1	547	—	—
Finland.....	1	510	—	—
Frankrijk.....	9	4.297	—	—
Spanje.....	5	5.179	—	—
Portugal.....	2	1.960	—	—
Levant.....	2	2.407	—	—
And. Midd. Zeeh.	1	735	—	—
Oostkust Afrika.	1	693	—	—
Voor-Indië....	1	1.815	—	—
Ned. Oost-Indië.	9	29.718	—	—
Vereen. Staten..	1	2.169	2	6.728
Over. Z.-Amerika	9	18.296	—	—
Totaal....	151	135.188	63	38.930
Periode 1 Jan.— 31 Dec.	1.267	1.295.660	282	160.934 ¹⁾
Nationaliteit.				
Nederlandsche..	80	78.855	60	37.750
Britsche.....	15	18.701	2	1.060
Duitsche.....	44	22.406	—	—
Noorsche.....	5	4.801	—	—
Belgische.....	1	2.310	—	—
Zweedsche.....	3	1.880	—	—
Deensche.....	—	—	1	120
Vereenigde Stat.	1	2.169	—	—
Andere.....	2	3.566	—	—
Totaal....	151	135.188	63	38.930

1) 1913, 2.501 schepen met 2.838.276 N. R. T.

(Halverhout & Zwart's Scheepsagentuur.)

VLISSINGEN.

Landen van herkomst	December 1919		December 1918	
	Aantal schepen	N. R. T.	Aantal schepen	N. R. T.
Groot-Brittannië	21	18.220	—	—
België (Bijleggers en Sleepbooten).	22	1.047	—	—
Totaal....	43	19.267	—	—
Nationaliteit.				
Nederlandsche..	32	19.079	—	—
Britsche.....	6	50	—	—
Duitsche.....	1	—	—	—
Noorsche.....	1	138	—	—
Belgische.....	2	—	—	—
Fransche.....	1	—	—	—
Totaal....	43	19.267	—	—

(B. Stofkoper & Co.)

DORDRECHT.

Landen van herkomst	December 1919		December 1918	
	Aantal schepen	N. R. T.	Aantal schepen	N. R. T.
Binnenl. havens.	2	379	—	—
Groot-Brittannië	1	47	—	—
Duitschland....	6	1.763	—	—
Finland.....	1	349	—	—
Totaal....	10	2.538	—	—
Nationaliteit.				
Nederlandsche..	3	701	—	—
Britsche.....	1	47	—	—
Duitsche.....	6	1.790	—	—
Totaal....	10	2.538	—	—

(Gerard Mauritz.)

DELFIJL.

Landen van herkomst	December 1919		December 1918	
	Aantal schepen	N. R. T.	Aantal schepen	N. R. T.
Binnenl. havens.	7	574	—	—
Groot-Brittannië	1	159	—	—
Duitschland....	14	1.762	3	3.588
Zweden.....	9	2.876	19	22.546
Denemarken....	2	300	—	—
Finland.....	8	1.829	3	6.815
Totaal....	41	7.500	25	32.949
Nationaliteit.				
Nederlandsche..	13	1.815	—	—
Duitsche.....	26	5.294	23	29.451
Zweedsche.....	1	320	1	1.411
Andere.....	1	71	1	2.087
Totaal....	41	7.500	25	32.949

(A. van Dijk.)

RIJNVAART.

Week van 29 December 1919 tot 5 Januari 1920.

In de afgelopen week werden weinig schepen aangenomen. De scheepshuren in Rotterdam bedroegen 4 tot 5 cents per ton per dag, terwijl, om in Antwerpen te gaan laden, de huur bedroeg 8 tot 9 cents per ton per dag.

Tengevolge van het abnormaal hoge water werd niet meer gesleept, noch hier, noch op den Bovenrijn.

Ook de verladingen in de Ruhr- en verdere Rijnhavens moesten, doordat alle laad- en losplaatsen onder water stonden, gestaakt worden. Gelukkig is het water thans weder vallende. Het zal echter nog wel eenigen tijd duren voor het bedrijf weder kan worden opgevat.

Cauber Pegel wees aan het einde der week een waterstand van ca. meter 6.50 aan.